

MTI

Szerkeszti a Külpolitikai Szerkesztőség

Szerkesztésért és kiadásért az MTI vezérigazgatója felel
Kiadja az MTI / Budapest I., Fém u. 5-7. 1426 Budapest / Pf.3. Tel.: 359-590 Telex: 22-4371

60.010/x

Külföldi hírek

-----
budapest, 1981. szeptember 1. kül. k e d d

sk0001 1 230 mtik1001

várható

1981. szeptember 1. /mti/

- new york: bt-vita a dél-afrikai támadásról
- Luanda: fronthelyzet angolában
- teherán: iráni helyzetkép
- new york: haig - aesz küldöttség megbeszélése
- nemzetközi békenap
- salvadori fejlemények

sr pk
06.56 010981 0295

Fi
8.15

---

sk0002 1 700 mtik1002

a saturnus villámai és gyűrői

pasadena, 1981. szeptember 4. /afp/upi/reuter/ap/ - a voyager-2 űrszonda adatait elemezve a pasadenai űrközpont rádiócsillagászai megállapították, hogy a földi villámlásoknál tíz- és százezerszer erősebb elektromos kisülések futnak végig a bolygó gyűrűin.

Míg azonban a földi villámlások dörrenése néhány kilométernél messzebbre nem igen hallatszik el, az űrszonda antennája egy 320 ezer kilométerrel távolabb bekövetkezett gigantikus kisülést észlelt. Erősségét a tudósok 100 megawatt és 1000 megawatt közöttire becsülték. /egy 330 megawatt teljesítményű földi villamos erőmű például már igen jónak számít/. További érdekessége ennek a megfigyelésnek, hogy a villám valahol a b-gyűrű igen sűrű részeiből pattant ki, onnan, ahol a szonda által készített képfelvételek rejtélyes, több ezer kilométer hosszú „küllőket,” látszottak néhány pillanatra felvillantani a gyűrűt alkotó anyagban.

Ami az űrszonda kameramozgató berendezésének üzemzavarát illeti, kiderült, hogy azt a látható gyűrűkön kívül elhelyezkedő, igen finom porból álló, 1000 kilométer vastag, láthatatlan gyűrű okozta. Bár a gyűrű áttörése során az űrszondának ütköző porszemcsék tömegét összeadva nem kapnánk egy gombostűfejnyi rögcskénél nagyobbat, ez a szonda óriási sebességét tekintve mégis elegendő volt a három napig tartó zavar előidézéséhez. /a voyager-2 egy perc alatt tesz meg akkora távolságot, mint egy sugárhajtású repülőgép egy óra alatt/.

az űrszonda által „ömlesztett,” képanyag alapján úgy tűnik, hogy a saturnus három jól elkülönülő gyűrűjének törmelékanyaga nem több ezer igen vékony gyűrűből áll, hanem igen keskeny, kifelé tekeredő spirálisokból, amelyeken gravitációs kölcsönhatások következtében hullámok fodrozódnak. A saturnus különböző oldalairól készített két felvétel összeillesztésekor például kiderült, hogy a széles és fényes b-gyűrű külső széle nem tökéletes köralak. Az egyik képen a perem 50 kilométerrel távolabb volt a bolygó felszínétől, mint a másikon.

a gyűrűk anyaga pedig a saturnus régvolt holdjainak, a bolygó gravitációja által befogott meteoritoknak és üstökösöknek maradványa lehet. Ezek a testek számtalan összeütközésük során zúzták porrá és apró rögcskévé egymást - vélik a pasadenai központ geológusai. A gyűrűk színeit az „örlemény,” finomsága határozza meg. A földi ég kékjéhez hasonló kék szín például a gyűrűrendszer belső sávjában elhelyezkedő porszerű anyag színe.

... vi pk

07.01 010981 2469

Fi

g. 40
J

--

sk0003 1,300 mtik1003

kambodzsai nyilatkozat

uj-delhi, 1981. szeptember 1. /taszsz/ - a kambodzsai népköztársaság jelenleg-uj-delhi hivatalos látogatáson tartózkodó külügyminiszterének képviselője a következő nyilatkozatot tette:

1981. augusztus 27-én este hun sen kambodzsai külügyminiszter hterjut adott az afp francia hírgyűnökség-uj-delhi irodája igazgatójának. kiderült, hogy ferdités történt az afp tudósítójának részéről, akinek jelentésében ez áll: pnom penh tervbe vette a kambodzsai válság kétszakaszos megoldását, hun sen - az afp szerint - azt mondta, hogy az első szakaszban regionális konferenciát hívnának össze, amelyen indokiná három országa /vietnam, laosz és kambodzs/, valamint az öt asean-ország venne részt. a második szakaszban nemzetközi konferenciára kerülne sor, a kambodzsai válság rendezésében érdekelt nagyhatalmak részvételével.

az afp idézett jelentése elítélendő célokat követ, és eltér a valóságtól. a kambodzsai népköztársaság külügyminisztériumának képviselője elmondotta, hogy az afp tudósítójának adott nyilatkozatában hun sen hangsúlyozta: a két országcsoport, az indokínai és az asean-országok közötti konferenciának lenne a feladata a térség békéjével és stabilitásával kapcsolatos problémák rendezése, és a nemzetközi konferenciát azzal a céllal tartanák meg, hogy elismerjék és garantálják mindazokat az erőfeszítéseket, amelyekről megegyezés születik a regionális konferencián.

rtr-wr/bl pk

07.07 010981 1450

sk0004 4 230 mtik5014

kania - jepisev

varsó, 1981. augusztus 31. /mti/ - stánislaw kania, a lengyel egyesült munkáspárt-központi bizottságának első titkára és wojciech jaruzelski hadseregtábornok, miniszterelnök és nemzetvédelmi miniszter hétfőn fogadta a lengyelországban tartózkodó alekszej jepisev hadseregtábornokot, a szovjet hadsereg és haditengerészet politikai főcsoportfőnökét.

Fi

9. 60

kül

- 4 -

1981.09.01.

— mint a pap lengyel hirügynökség jelentette, a találkozáson, amely szívélyes, baráti légkörben folyt le, a lengyel és a szovjet hadsereg fegyverbarátsága további elmélyítésének irányairól volt szó. a megbeszélésen hangsúlyozták, hogy a lengyel népköztársaság a varsói szerződés tartós láncszeme, amelynek védelmi képessége szilárd biztosíték mind a szocialista országok nemzeti biztonságára és határaik sérthetetlenségére, mind az európai tartós békére nézve.

kn bs

07.18 010981 0857

..-

sk0005 1 230 mtik1005

palesztin szeminárium kubában

— havanna, 1981. szeptember 1. /mti/ — hétfőn havannában megkezdte munkáját a palesztin nép jogaival foglalkozó 4. ensz-szimpózium. José Viera kubai külügyminiszter-helyettes megnyitó beszédében sürgette, hogy nemzetközi szinten tegyenek egybehangolt lépéseket a palesztin nép törvényes jogainak érvényesítésére.

a kubai politikus kijelentette, hogy az egyiptomi-izraeli különalku és a camp david-i egyezmények a palesztin nép legelemibb jogaival állnak ellentétben, s rámutatott: az egyesült államok abból a célból támogatja izraelt, hogy a közel-keleti térségben saját érdekeit védelmezze.

— a pfsz kanadai képviselője ezt követően felolvasta jasszer arafatnak, a palesztin ellenállás vezetőjének a szemináriumhoz intézett üzenetét. a pfsz vb elnöke megbélyegezte az amerikai-izraeli összejátszást, s hangoztatta: szervezete fokozza a fegyveres ellenállást a palesztin nép és a libanoni polgári lakosság ellen irányuló izraeli agresszióval szemben.

ml/hi mj pk

07.30 010981 1022

F. 9. ^{ho}

..-

sk0006 1 230 mtik1006

nagyszínház - új évad

moszkva, 1981. szeptember 1. /mti/ - glinka világhírű ivan szuszanyin című operájával, a kreml kongresszusi palotájában pedig csajkovszkij balettjével, a hatyuk tavával kezdi meg kedden 206. évadját a moszkvai nagyszínház társulata. a jelenlegi betanulásban mindkét mű tuljutott már az ezredik előadáson.

az együttesre ebben a színházi szezonban is komoly feladatok várnak. a kreml kongresszusi palotájában felújítják az orosz operairodalom egyik legszebb, husz éve változatlan formában játszott darabját, borogyin igor herceget. új betanulásban kerül színre a carmen, s két viszonylag kevésbé ismert mű, prokofjev eljegyzés a kolostorban című operája és dmitrij sosztakovics balettje, az aranykor. az operatársulat már az ősszel külföldi vendégszereplésre indul. ezúttal bulgáriába és romániába látogatnak, ahol muszorgszkij hovanscsina, valamint csajkovszkij pique dame és jolanta című műveit adják elő. a balett-társulat algériában és csehszlovákiában a prágai tavasz fesztiválon lép fel. az évadot a hágyományoknak megfelelően ezúttal is vidéki turnéval zárja a bolsoj. örményországban, gruziában és azerbajdzsánban szerepel a társulat.

a nagyszínház híres balettegyüttese az idén több fiatal, de már nemzetközi híré táncossal gyarapodik. a bolsojhoz szerződött irek muhamedov, a júniusban megrendezett moszkvai nemzetközi balettverseny győztese, aki az első helyezés mellett elnyerte a nagyszínház különdíját is. előtte csupán egyetlen táncost, nagyvezsda pavlovát tüntették ki ezzel a díjjal, nyolc évvel ezelőtt. pavlova ma már a társulat egyik vezető szólistája. muhamedovon kívül a nagyszínház tagja lett a balettverseny három másik helyezettje, nyina ananyiasvili, natalja arhipova, valamint andrisz liepa, az együttes másik híres táncosának, marisz liepának a fia.

... fl/vs mj pk

07.33 010981 1843

F.

9. 40

--

sk0007 1 230 mtik1007

reagan munkastilusa

bokor pál, az mti tudósítója jelenti:

washington, 1981. szeptember 1./mti/ - reagan amerikai elnököt „nagyon bántja”, és „megviselte”, a newweek című hetilap vasárnap megjelent eszmefuttatása, amely szerint nem nagy kedvteléssel foglalkozik államügyekkel, hétköznap is időt szakít magának délutáni kilovaglásra, a televíziós hírekből szerzi információit, s öt óra után a legritkább esetben található irodájában.

a kérdés, hogy lusta ember-e az új amerikai elnök, nem először merül fel a reagan-irodalomban. edmund brown, aki reagan elődje volt a kaliforniai kormányzói székben, egy 1976-ban megjelent könyvében már megemlékezett arról, hogy reagan már a kormányzói posztot is filmszínész-karrierjének „nagy szerepeként”, fogta fel, s „vonakodva vállalta magára azoknak a funkcióknak a minimumát, amelyek abszolút követelményeknek számítanak ezen a helyen,,.

az elnök a választási kampány idején és hivatali idejének első félévében mintha rácsáfolt volna a vádakra, de hosszú augusztusi vakációja, amelynek idején például átaludta a libiai sádra-öbölben lezajlott légiütközetet, ismét tápot adott a híreszteléseknek. a newweek egy meg nem nevezett fehér házi beosztottat idézett, aki szerint „az elnök napi két-három órát dolgozik,,.

edwin meese, reagan főtanácsadója, akit az amerikai lapok rendszeresen „meese elnök,, „meese kancellár,, névvel illetnek, elsőként reagált hétfőn a newweek cikkére, kijelentvén, hogy a benne foglalt állítások „gyalázatosak,, - igaz - mondta meese - „hogy az elnök „elődeiétől eltérő vezetési stílust alkalmaz, s nagy felelősséget ruház rá munkatársaira,, , de erről a stílusról „az eredmény alapján,, kell ítélni.

james baker, a fehér ház sajtófőnöke, cáfolta, hogy reagan megengedik a politikától, s hogy „színész-karrierjének anekdotáival szórakoztatja munkatársait,,. kijelentette, hogy a megjegyzések a fehér ház néhány elégedetlen munkatársától származnak, s semmiképp sem tükrözik az általános véleményt. a newweek „teljesen hamis konkluziót vont le,, - mondta baker a hetilapnak arra a következtetésére célozva, hogy reagan felületes részvétele az ország ügyeinek intézésében elfogadható, amíg ebben a munkastilusban is eredményeket mutat fel, de igazi válsághelyzetben veszélyessé válhat.

... br/vs pk

07.40

010981 2330

F.

10/10

--

sk0008 1 230 mtik1008

iráni helyzet

teherán, ankará, 1981. szeptember 1. /afp/upi/ - ali khamenei hodzsatoleszlámot, teherán vallási vezetőjét, a legfelsőbb nemzetvédelmi tanács tagját választották hétfőn este az iszlám köztársasági párt főtitkárává - jelentette be a párt hivatalos lapja. ali khamenei a vasárnapi robbanás következtében elhunyt mohammad dzsávad bahonar miniszterelnök utódja a párt főtitkári tisztségében. /a 41 éves khamenei, khomeini ajatollah tanítványa ellen június végén szintén merényletet követtek el: pokolgép robbant egy mecsetben, ahol ő is jelen volt, megsebesült és egy hónapig kórházban ápolták./

teheráni jelentések szerint hétfőn sikerült azonosítani a vasárnapi merénylet egy további áldozatát: abdo lhosszein daftariant, az iráni miniszterelnöki hivatal pénzügyi igazgatóját. az iszlám köztársasági párt hivatalos lapjának értesülése szerint az igazgató a robbanás pillanatában bennrekedt egy liftben, és füstmérgezésben halt meg.

a vasárnapi pokolgépes merénylet többi áldozatának kilétét még mindig nem tudták megállapítani. a teheráni lapok egymásnak ellentmondó híreket közöltek az esetről, így többek között az sem ismeretes pontosan, hogy kik vannak a sebesültek között. hírügynökségek emlékeztetnek arra, hogy a robbanás idején bahonar és radzsai egy biztonsági ügyekkel foglalkozó ülésen vett részt, amelyen a legfontosabb iráni haderőnemek magas rangú képviselői voltak jelen. az afp hírügynökség szerint köztük volt a szárazföldi, a haditengerészeti és légierő, valamint a csendőrség, a rendőrség és az iszlám gárdisták számos vezető beosztású tisztje.

mint korábban jelentettük, hétfőn ünnepélyes szertartás keretében temették el radzsai volt államfőt és bahonar volt miniszterelnököt. a gyászünnepség idejére a hatóságok szigorú biztonsági intézkedéseket tettek, a biztonsági szolgálat emberei a temetés idején 38 gyanús személyt vettek őrizetbe.

hétfőn délelőtt két újabb merényletet követtek el. teheránban két ismeretlen motorkerékpáros agyonlőtte morteza hodzsatoleszlámot, az egyik teheráni mecset pénteki imavezetőjét. az iszlám köztársasági párt hivatalos lapja egy forradalmi gárdista elleni merényletről számolt be, amelyet egy észak-iráni városban követtek el.

... gf fm pk

07.44

010981 2250

F

10/10

sk0009 1 230 mtik1009

bartók-koncert párizsban

baracs dénes, az mti tudósítója jelenti:

párizs, 1981. szeptember 1. /mti/ - átütő sikerrel kezdte meg a magyar állami hangversenyzenekar nyugat-európai körútjának francia koncertsorozatát: az assas egyetem nagy aulájában adott hétfői esti bartók-koncertje a főleg fiatalokból álló közönség lelkesedését váltotta ki.

a párizsi nyári fesztivál keretében fellépő együttest ferencsik jános dirigálta, a szólista jandó jenő volt. a táncszvit rögtön bevezetőben a másfélezer néző hosszú tapsviharárt váltotta ki, a 2. zongoraversenyt köszöntő vastapsot pedig jandó jenő bartók mikrokozmoszának két darabjával válaszolta meg. a „zene hurok és ütőhangszerekre és cselesztára”, utolsó tételét meg kellett ismételni a mintegy ezeröttszáz főnyi közönség ünneplése nyomán.

a zenekar, amely ausztriai, olaszországi és svájci fellépések után érkezett a francia fővárosba, még három hangversenyt ad vidéki városokban, majd olaszországban lép fel.

a párizsi nyári fesztivál keretében augusztus elején sikeres szólóestet adott fellegi ádám, mentonban pedig a bartók-vonósnégyes koncertje kapott igen elismerő kritikákat.

a bartók-év legfontosabb magyar fellépésére szeptember végén kerül sor: az állami operaház balettegyüttese érkezik egész estés programmal a francia fővárosba.

bd/vs fm pk

07.51 010981 1350

-.-

sk0010 1 230 mtik1010

repülésirányítók

los angeles, ottawa, 1981. szeptember 1. /reuter, afp/ - reagan elnök továbbra sem hajlandó változtatni álláspontján: nem bocsátkozik tárgyalásokba a sztrájk miatt elbocsátott repülésirányítókka, bár korábban több forrásból is olyan értesülések érkeztek, amelyekből a kormányzat meghátrálására, vagy legalábbis enyhülésére lehetett következtetni a 12 ezer „égi váltóór”, ügyében.

Fi 10/12

87

a kormány ugyan elismeri, hogy két évre volna szükség ahhoz, hogy átszervezzék a repülőgépirányítás rendszerét és új forgalomirányító szakembereket képezzenek ki, Larry Speakes, a fehér ház helyettes szóvivője azonban kijelentette: „nincs változás a kormányzat magatartásában, semmiféle tárgyalásokat nem tervezünk.”,

ezzel egyidejűleg külföldön tovább nő a bizonytalanság és az elégedetlenség az elbocsátottakat helyettesítő repülésirányítókkal szemben. Bill Robertson, a kanadai légiirányítók szakszervezetének /catca/ elnöke, sajtótájékoztatóján arról panaszkodott, hogy új amerikai kollégáik gyakran zaklatják őket, és az éteren keresztül minősíthetetlen hangnemben tárgyalnak velük. Ennek ellenére Robertson szerint a kanadai légiirányítók nem tervezik az egyesült államokba induló, vagy onnan érkező gépek bojkottját.

Le mj pk

07.58 010981 1266

---

sk0011 4 230 mtik1011

közel-keleti hírek

Tripoli, 1981. szeptember 1. /mti-afp/ - a Libiával való szolidaritás jegyében, 80 afrikai, ázsiai és latin-amerikai ország képviselőinek jelenlétében Tripoliban megrendezett nemzetközi konferencia hétfőn este jóváhagyta Moamer el-Kadhafinak, a libiai forradalom vezetőjének javaslatát, hogy hozzák létre Libiában az imperialistaellenes harc nemzetközi frontját.

a Sidra-öböl fölött nemrég lezajlott amerikai-libiai légitámadás után baloldali arab pártok által szervezett konferenciáról kiadott közlemény erőteljesen elítélte az egyesült államok Libia ellen elkövetett agresszióját, s méltatta az amerikai támadókkal szembeszálló libiai pilóták bátorságát.

London, 1981. szeptember 1. /afp/ - a The Times londoni napilap kedden azt írta, hogy nagy-britannia véleménye szerint Claude Meysson francia külügyminiszternek és Jasszer Arafatnak, a palesztinai felszabadítási szervezet vb elnökének vasárnapi megbeszélése „elősegítheti a pfsz és az egk esetleges találkoztóját”, a közöspiaci államok közel-keleti békekezdeményezését. A lap emlékeztetett rá, hogy Lord Carrington brit külügyminiszter már jelezte: mint az egk miniszteri tanácsának soros elnöke szintén találkozni kíván Jasszer Arafattal.

Fi

10.30

rabat, 1981. szeptember 1. /afp/ - algirból rabatba érkezett hétfőn délután tarik aziz iraki miniszterelnök-helyettes. szaddam husszein iraki államfőtől üzenetet vitt ii. hasszán marokkói királynak. tarik aziz, mint az iraki köztársasági elnök személyes megbízottja, előzőleg mauritániában, tunéziában, libiában és algériában járt.

fm pk

08.18 010981 1592

--

sk0012 4 230 mtik1012

amerikai politikusok az mx-rakéta program ellen

washington, 1981. szeptember 1. /adn/upi/ - az mx-rakéta programot ellenző amerikai személyiségek, egyházi vezetők, volt tisztek, kongresszusi képviselők és különböző szervezetek képviselői hétfőn washingtonban tartott sajtóértekezletükön követelték reagan elnöktől, hogy érvénytelenítse az mx-interkontinentális ballisztikus rakéták gyártására vonatkozó terveket.

az mx-rakéta kifejlesztése korlátlan fegyverkezést indít el és akadályokat gördít a fegyverkorlátozási tárgyalások elé - hangsúlyozta john lee nyugalmazott tengernagy, a rakéta program ellenzőit tömörítő szervezet szóvivője a sajtóértekezleten. - a nemzetbiztonságnak nincs szüksége erre az új fegyverfajtára, amelynek kifejlesztése 30-tól 100 milliárd dollárig terjedő költségbe kerül: csupán közelebb hozza a nukleáris háború lehetőségét, és elviselhetetlen anyagi terheket ró az amerikai népre - mondotta. a volt admirális és a szervezet többi tagja ezért felhívja az amerikai népet, hogy lépjen fel az mx-rakéta program megvalósítása ellen.

te mj pk

08.20 010981 1094

F

10

--

sk0013 4 230 mtik1013

salvadori összefoglaló

havana, 1981. szeptember 1. /mti/ - egyetlen akció során 15 főnyi veszteséget okozott a salvadori junta hadseregének a farabundo marti nemzeti felszabadítási front.

augusztus 28-án az fmln osztagai usulután megye keleti területein megtámadták a kormányhadsereg öt terepjáróból és két katonai teherautóból álló gépkocsioszlopát. a szállítmányt kísérő 15 katona életét veszítette.

„venceremos”, az fmln titkos rádiója, hétfőn emlékeztetett arra, hogy már hetedik napja folytatja éhségsztrájkját 250 salvadori politikai fogoly. a rendszertől a kínzások beszüntetését és börtön tartózkodásuk üldöztetésének megszüntetését követelik. a „venceremos”, közölte, hogy a sztrájkolók a halállal is szembenézve kitartanak követeléseik mellett.

újabb tömeggyilkosságra derült fény hétfőn salvadorban. a felkelők titkos rádióadója jelentette be, hogy félkatonai bandák tagjai nemrég az ateos nevű település vágóhidjára több mint száz polgári személyt hurcoltak, megkínzózták, majd lefejezték őket, s a holttesteket a település környékén temetetlenül hátrahagyták.

... ml/hi mj pk

08.24 010981 1119

--

sk0014 4 230 mtik1014

iráni áldozatok - részvétáviratok

moszkva, new york, islamabad, algir, 1981. szeptember 1. /taszsz/ap/upi/efe/ - a szovjet vezetők részvétáviratot küldtek ruhollah khómeini ajatollahnak, az iráni iszlám köztársaság vezetőjének. leonyid brezsnyev, a szovjetunió legfelsőbb tanácsa elnökségének elnöke és nyikolaj tyihonov, a minisztertanács elnöke mély részvétét fejezte ki mohammad ali radzsai elnök és mohammad dzsavad bamonar miniszterelnök halála miatt. a szovjet vezetők e táviratukban az áldozatok családtagjainak és rokonainak is részvétüket nyilvánították.

Fi

10.

— kurt waldheim, az ENSZ főtitkára részvétlét jelezte az iráni parlamenti elnökhöz, waldheim mély megrendülését fejezte ki a parlamenti elnöknek az iráni állam- és kormányfő tragikus halála miatt.

— bendzsedid sadli algériai államfő is táviratban fejezte ki együttérzését az iráni vezetőkkel.

... gf fm pk

08.36 010981 0930

-.-

sk0015 1 230 mtik1015

ensz bt - angola

— new york, 1981. szeptember 1. /mti-adn/reuter/taszsz/dpa/ap/ —
hétfőn az ENSZ biztonsági tanácsában az egyesült államok vétőjével megakadályozta, hogy elfogadják azt a határozati javaslatot, amely elítélte volna a dél-afrikai kormányzatot Angola megtámadásáért. nagy-britannia kivételével, amely tartózkodott a szavazástól, a biztonsági tanács többi 13 tagja — beleértve franciaországot — igent mondott a hátul nem kötelezett állam által megfogalmazott javaslatra.

— az egyesült államok ENSZ-képviselője azzal próbálta indokolni országának vétőjét, hogy washington szerint a pretoriai kormányzat politikája mellett az angolai kormánynak nyújtott külső segítség is hozzájárult a jelentégsúlyos helyzethez. charles lichenstein amerikai diplomata elismerte ugyan, hogy a pretoriai vezetés elutasítja a tárgyalásos megoldásokat, ugyanakkor „a feszültség másik forrásának”, próbálta feltüntetni a kubai csapatok angolai jelenlétét.

— r. ovinnyikov, a szovjetunió ENSZ-képviselője a szavazást követően kijelentette, hogy az egyesült államok mostani vétőjével gyakorlatilag előre jóváhagyását adta a további dél-afrikai fegyveres támadásokhoz.

— nagy-britannia, meglepetésre, nem követte az egyesült államokat, tartózkodását pedig azzal indokolta, hogy a határozati javaslat „túlságosan kemény”, megfogalmazású volt. megfigyelők szerint nagy-britannia és franciaország azért nem élt vétőjével, mert az utolsó pillanatokban a határozati javaslatból törölték a dél-afrikai köztársaság elleni nemzetközi gazdasági szankciók követelését. mindkét országnak — az egyesült államokhoz hasonlóan — jelentős

Fi

10.

gazdasági érdekeltségei vannak az ásványkincsekben gazdag dél-afrikai köztársaságban.

az amerikai vétót követően az angolai népi köztársaság ENSZ-képviselője figyelmeztette a biztonsági tanácsot, hogy országa esetleg élni fog a Világszervezet alapokmányának 51. cikkelyében biztosított jogával, eszerint bármely tagállamnak, amelyet fegyveres támadás ér, jogában áll, hogy a béke biztosítása érdekében egyéni és kollektív önvédelmi lépéseket tegyen addig is, amíg a biztonsági tanács ugyanilyen irányú intézkedéseket tesz.

emlékeztetes, hogy az angolai kormány napokkal ezelőtt már beszögezte: adott esetben külső segítséget kér az ország védelméhez. a kubai kormány ugyancsak néhány nappal ezelőtt jelentette be, hogy az angolában állomásozó kubai katonák akcióba lépnek, ha a dél-afrikai csapatok elérik elhelyezési körletüket.

ku fm pk

08.40 010981 2498

-. -

sk0016 4 230 mtik1016

rövid hírek

lagorio

la valletta, 1981. szeptember 1. /ap/ - Lelio Lagorio olasz hadügyminiszter máltai látogatása során hétfőn találkozott dominic mintoff miniszterelnökkel. tárgyalásainak háttérében az a szerződés áll, amelyben - tavaly szeptember óta - Olaszország szavatolja Málta semlegességét.

londoni karnevál

London, 1981. szeptember 1. /ap/ - nem mult el erőszakos cselekmények nélkül idén a Londonban évenként rendezett nyugat-indiai karnevál. három napi zenélés, tánc, ünneplés után, hétfőn este verekedés tört ki a rendőrség és a fiatalok között, amelynek során két polgári személy és három rendőr megsérült.

vasuti szerencsétlenség

uj-delhi, 1981. szeptember 1. /ap/ - kisiklott és felborult hétfőn az indiai tamil nadu expressz 17 kocsija. a madrastól 825 kilométerre északra, sirpur közelében történt szerencsétlenség következtében 15 ember vesztette életét.

Fi

10.

ht

halálos ítéletek

ankara, 1981. szeptember 1. /upi/ - katonai ügyészek 38 személy - mindannyian a katonai hatalomátvétel óta betiltott baloldali vagy jobboldali szervezetek tagjai - ügyében kértek halálos ítéletet hétfőn törökországban, a három tárgyaláson összesen 161 letartóztatott sorsáról döntenek.

kincskeresés hajóroncsán

new york, 1981. szeptember 1. /afp/ - pénzhiány miatt hétfőn abbahagyták a 25 éve new york közelében elsüllyedt „andrea doria,, olasz hajó roncsának kutatását amerikai buvárok, akik egy hónapja láttak hozzá az elsüllyedt kincsek keresésének. eddig csupán a hajó egyik, kevés értéket tartalmazó páncélszekrényét találták meg, a többinek nem akadtak nyomára, azt viszont sikerült megállapítani, hogy a hajó egy összeütközés következtében keletkezett hatalmas lék miatt süllyedt el.

Le mj pk

08.47 010981 1765

-.-

sk0017 4 230 mtik1017

Lengyel hírek

kelemen istván, az mti tudósítója jelenti:

varsó, 1981. szeptember 1. /mti/ - varsóban a minisztertanács épületében hétfőn éjjel utánig tartott a megbeszélések újabb fordulója a kormány és a szolidaritás képviselői között arról, hogy a lengyel rádió és a televízió milyen módon közvetíti majd a szervezet szeptember 5-én kezdődő első országos kongresszusát.

a kormány részéről rámutattak: a közvetítésekhez biztosítani kell a megfelelő politikai körülményeket, vagyis a szolidaritásnak le kell mondania a rádiónál, a televíziónál, valamint a sajtóban tervezett sztrájkakciókról. a szolidaritás országos egyeztető bizottságának képviselői erre azt válaszolták, hogy ilyen döntésre nincs felhatalmazásuk, de a kormány álláspontját előterjesztik a bizottság hamarosan esedékes újabb plenáris ülésén.

a megbeszéléseken az említett politikai feltételektől függően megállapodás született a rádiós és televíziós közvetítések tervezett műsoridejéről. a szakszervezet részéről ragaszkodtak volna ahhoz,

Ki

10. *[Handwritten signature]*

hogya rádió és televízió közvetítő-stábja kizárólag szolidaritás-tagokból álljon. a kérdésben áthidaló megoldás született. a tárgyalások újabb fordulója után jerzy urban, a kormány szóvivője közölte: a szolidaritás kongresszusának első és második szakasza közötti időben határozzák meg, hogy mikor folytatnak újabb megbeszéléseket a szolidaritásnak a tömegtájékoztatási eszközökhöz való hozzáférhetőségéről. a kormány nem kíván sztrájk-fenyegetés nyomása alatt tárgyalni - mondotta urban.

közben már több mint két hete tart a olsztyni nyomdaipari dolgozók okkupációs sztrájkja. hétfőn a helyszínre érkezett a lengyel katolikus egyházfőnek, glomp-primásnak a személyes megbízottja, de egyelőre az ő közvetítési kísérletei is eredménytelennek bizonyultak. a gorzowi vajdaságban lévő kostryn papiripari üzemében sztrájkkészültség van, mert a helybeliek elégedetlenek az ellátási nehézségek miatt.

Lengyelországban kedden országszerte megemlékeznek az ország elleni náci támadás, a második világháború kitörésének 42. évfordulójáról. varsóban, az ismeretlen katona sírjánál ünnepélyes őrségváltás lesz.

kn/hi mj pk

08.52 010981 2177

--

sk0018 4 230 mtk1018

angola - front

Luanda, Lisszabon, 1981. szeptember 1. /mti-reuter/ - az angol hivatalos angolai hírgyűjtemény hétfő esti jelentése szerint a dél-afrikai csapatok megszállás alatt tartják a dél-angolai kunene tartomány valamennyi jelentősebb települését. a hírgyűjtemény különtudósítója beszámolt arról, hogy az ellenesség megszállta ngiva, xangongo, curoca, cuvalai és cahama városokat, valamint legalább husz nagyobb falut.

az angol a helyszíni tudósítás alapján közölte azt is, hogy a namibiai határtól az angolai lubango városig vezető országút fölött naponta többször dél-afrikai felderítő gépek köröznek, és célpontnak szolgáló járművek után kutainak.

pedro maria tonha angolai nemzetvédelmi miniszter vasárnap lubangóban egy sajtókonferencián kijelentette: a namibiai probléma tárgyalásos rendezéséről a jelen helyzetben szó sem lehet, mivel a

Fi

10.

LS

dél-afrikai csapatok megszállás alatt tartják kunene tartományt. a miniszter hangsúlyozta: a dél-afrikai invázió célja az, hogy megingassa az angolai gazdaságot, kárt okozzon a haladó afrikai országoknak, és megakadályozza namibia függetlenné válását.

ku fm pk

08.55 010981 1141

-.-

sk0019 4 230 mtik1019

taszsz - angola

moszkva, 1981. szeptember 1. /taszsz/

a taszsz kommentátora írja:

az egyesült államok ismét védelmébe vette a pretoriai rendszert: az ENSZ-biztonsági tanácsában olyan határozat elfogadását hiúsította meg, amely élesen elítéli a dél-afrikai köztársaság angola elleni agresszióját. az amerikai ENSZ-képviselőnek a világ közvéleményével szemben tanúsított provokatív összhangban áll hang amerikai külügyminiszter megnyilatkozásaival. a külügyminiszter washingtonban ugyancsak védelmébe vette a dél-afrikai rezsimet, csakugy, mint chester crocker, az afrikai ügyek államtitkára, aki kijelentette: az egyesült államok továbbra is kész támogatást nyújtani a dél-afrikai köztársaságnak a szomszédos országokkal szemben folytatott politikájához. magatartása

az amerikai diplomácia vezetői bizonyára tisztában vannak azzal, hogy milyen viharos felháberodást, tiltakozási hullámot vet az amerikai vétő, két nappal ezelőtt a the new york times cikke előre figyelmeztetett: ha az egyesült államok meghiusítaná a pretoriát elítélő határozat elfogadását, magára vonná az afrikai országok haragját, s kiélezné az ellentéteket washington és nyugati szövetségesei között.

washington az egész afrikai kontinenssel kész szembeszállni annak érdekében, hogy megmentse pretoria fajgyűlölő rendszerét. a dél-afrikai rezsim az amerikai kormányzat által nyújtott támogatással hajthatta végre akcióit. az egyesült államok az egész világon a háborús hisztéria felszítására, a nemzetközi terrorizmus felélesztésére törekszik.

Fi

11.

... a dél-afrikai köztársaság angola elleni intervenciója teljes mértékben megfelel washington terveinek, amelyek keretében az amerikai vezetés ingatag helyzetet kíván teremteni a térségben, és el akarja fojtani az afrikai nemzeti felszabadító mozgalmakat. a reagán-kormányzat minden törekvése arra irányul, hogy meggyőztesse az ENSZ-t a namibiai rendezéssel kapcsolatos erőfeszítéseit, s hogy ebben az országban amerikai érdekeket kiszolgáló neokolonialista rendszert hozzon létre. a dél-afrikai köztársaság terrorpolitikája miatt mind nehezebbé válik a namibiai kérdés rendezése, s a rezsim inkább a katonai erő alkalmazását részesíti előnyben. e politika egyezik a reagán-kormány katonai, gyarmatosító külpolitikai doktrínájával - mutat rá végezetül a kommentátor.

... gf fm pk

09.34 010981 2330

---

sk0020 4 230 mtik1020

a pravda az el nem kötelezett mozgalomról

... moszkva, 1981. szeptember 1. /taszsz/ - az el nem kötelezett mozgalom napjainkban a nemzetközi kapcsolatok fontos tényezője. pozitív befolyással van a nemzetközi helyzetre a béke megszilárdításának, az államok közötti igazságos kapcsolatoknak és az egyenjogú együttműködésnek az érdekében - írja az el nem kötelezett mozgalom napja alkalmából keddi számában a pravda.

... a cikk rámutat, hogy a szovjetunió és az el nem kötelezett országok azonos, vagy egymáshoz közeli álláspontot képviselnek a nemzetközi élet alapvető problémáiban, amelyeknek megoldásától az emberiség sorsa függ. a mindennapi élet azt mutatja, hogy a nemzetközi élet sok kérdésében egybeesnek a szocialista és az el nem kötelezett országok nézetei. ez meggátolja az imperializmus egyre reakcióssabb köreit és a pekingi hegemonizmust agresszív politikájuk megvalósításában.

... a szovjetunió elvi alapokra építi kapcsolatait az el nem kötelezett országokkal, s ezeknek az elveknek a betartására a többi országot is felszólítja. ezek az elvek a következők: minden nép ama jogának elismerése, hogy önállóan, külső beavatkozás nélkül döntsön belügyeiről; az országok területi épségének, a határok sérthetetlenségének tiszteletben tartása; az összes afrikai, ázsiai,

F

11

latin-amerikai állam joga arra, hogy a nemzetközi kapcsolatok egyenrangú résztvevője legyen; az államok szuverenitása saját természeti kincsei felett, és a katonai-politikai tömbökbe való bevonás elutasításának joga - hangsúlyozza befejezésül a pravda.

te mj pk

10.00 010981 1560

sk0021 4 230 mtik1021

cdu - adócsalás

bonn, 1981. szeptember 1. /mti/ - a bonni államügyészség adócsalás gyanúja miatt szerdán eljárást szándékszik indítani a nyugatnémet kereszténydemokrata unió nyolc parlamenti képviselője ellen.

az államügyészség bejelentése szerint a cdu-politikusok a párt kasszájába közvetlenül vagy közvetve befolyt adományok egy részét nem adóztatták meg. mivel parlamenti képviselőkről van szó, az államügyészség az eljárás megkezdése előtt 48 órával értesítette a parlament elnökét, richard stücklent. ha ő nem emel kifogást, szerdán megindulhat az eljárás.

az adócsalással vagy annak elősegítésével vádolt nyolc politikus között található walther leisler-kiep, a cdu pénzügyekért felelős elnökhelyettese is. kiep a kereszténydemokraták nagy ígérete; a cdu nem kisebb feladattal bízta meg, mint azzal, hogy az 1982-es tartományi választáson hódítsa el hamburgot a szociáldemokratáktól. ennek teljesítése esetén még helmut kohl utóda is lehetne a párt élén. az adócsalási ügy így kiep személyén keresztül országos jelentőségre tehet szert.

fkj/vs fm pk

10.06 010981 1090

Fi

11

sk0022 4 230 mtik1022

gyilkos-iskola

moszkva, 1981. szeptember 1. /taszsz/ az amerikai egyesült államok határain túlra is kiterjed az az intézmény-hálózat, amely hivatásos gyilkosokat képez ki a cia számára - írja a szovjetszkaja rosszija hétfői száma. a görögországi neápolisban működő iskola például az „amerikai haditengerészeti flotta egészségügyi központja”, néven ismert.

az egyesült államokban, kis félreeső helységeken működő táborokban nem csupán amerikai állampolgárok kiképzésével foglalkoznak: léteznek hasonló „akadémiák”, a kubai és nicaraguai emigránsok számára is, valamint az olyan országokból érkezett menekültek kiképzésére, amelyek politikai berendezkedése nem nyerte meg az amerikai kormányzat tetszését. a kubai ellenforradalmárokból alakult omega-7 és alfa-66 elnevezésű emigráns szervezetek például az okeechobee-tó /miami állam/ partján álló diverzáns-terrorista iskolában kapnak kiképzést. a cia a nicaraguai emigránsokat a florida állam-beli evergladesben, a miamitól délre fekvő homesteadben és kendallben látja el a felforgató tevékenységhez szükséges ismeretekkel. a cia számos kiképzőközpontot tart fenn latin-amerikában is.

... dp mj pk

10.13

010981 1174

sk0023 4 230 mtik1023

rövid hírek

Libia-nicaragua

tripoli, 1981. szeptember 1. /taszsz/ - moamer el-kadhafi ezredes, a libiai forradalom vezetője kedden tripoliban fogadta daniel ortegát, a nicaraguai sandinista nemzeti felszabadítási front országos vezetősége pb tagját. ortega a libiai forradalom győzelmének 42. évfordulója alkalmából rendezett ünnepségeken vesz részt, majd megbeszéléseket folytat a két ország közötti politikai-gazdasági kapcsolatok kiszélesítéséről.

fi

11.30

robbanás

tokió, /taszsz/ - nagyerejű robbanás történt hétfőn a dél-koreai tegu város körzetében lévő amerikai légitámaszponton. a detonáció következtében néhány amerikai katona megsérült, a parancsnoksági épület első emelete kártyavár módjára összeomlott.

camilion

washington, /dpa/ - az egyesült államok és argentina szorosabb gazdasági és katonai együttműködését szorgalmazta hétfőn a jelenleg washingtoni látogatáson tartózkodó carlos camilion argentin külügyminiszter. egyben reményét fejezte ki, hogy washington hamarosan feloldja a carter-kormány által 1978-ban argentina ellen elrendelt fegyverszállítási tilalmat. camilions fogadta alexander haig amerikai külügyminiszter és george bush amerikai alelnök is.

ág fm pk

10.24 010981 1227

sk0024 4 230 mtik1024

amerikai költségvetés

washington, 1981. szeptember 1. /taszsz/ - a reagan-kormányzat tovább csökkenti a közoktatási költségvetést - közölte peter peyser demokrata párti képviselő. az 1982-es költségvetési tervezet szerint az oktatás különböző programjaira szánt előirányzatokat már nem egyszer csökkentették, s egyes programokat már husz százalékkal, vagy még többel is megnyirbáltak. a mostani csökkentés gyakorlatilag az oktatás minden területét érinti - fejtette ki a kormányzat tervét elítélő képviselő.

kormánykörökből származó megbízható adatok szerint korlátozzák a felsőfoku oktatási intézményekben tanuló diákok ösztöndiját, megnyirbálják a közkönyvtári belépődíjhoz való hozzájárulást, valamint a szegénysorsu családok gyermekeinek juttatott élelmiszersegélyt.

ág fm pk

10.25 010981 0810

Fi

11/28

sk0025 4 230 mtik1025

izraeli hadiipar - pravda

moszkva, 1981. szeptember 1. /taszsz/ - az izraeli hadiipar már régóta hatalmas katonai komplexummá vált, amely termékeinek közel egyharmadát exportálja - írja igor tarutin, a moszkvai pravda keddi számában.

a fegyvereladásból tel-aviv 1970-ben 38 millió dollárra tett szert, 1980-ban pedig ez az összeg már elérte 1,25 milliárd dollárt. ez utóbbi adatról a hirt a napokban hozta nyilvánosságra jakov meridor, tárcanélküli miniszter, aki egyben a gazdaság ágazatainak összehangolásának megbízott felelőse. jóllehet izraelben ritkán közölnek információt a fegyverexportból származó bevételről, ez alkalommal a miniszter nyiltabb volt: elmondta, hogy az elkövetkezendő négy évben az egyesült államokkal kötött szerződés révén izrael a két és félszeresére növeli a haditechnikai eszközök eladását. így módon izrael washington megbízottjává válik azokban az országokban - így például a dél-afrikai köztiársaságban, a dél-amerikai diktatúrákban -, ahol az amerikaiak nyíltan nem tevékenykedhetnek.

a szovjet kommentátor rámutat arra, hogy izrael ezeket a felvevő piacokat már meghódította magának. különösen latin-amerikában nőtt meg a terjeszkedés, ahol hivatalos adatok szerint a tel aviv-i fegyverkereskedők egyharmada tevékenykedik. elegendő emlékeztetni arra az együttműködésre, amely izrael és a nicaraguai diktátor, somoza között állt fenn. a diktatúra utolsó éveiben a fegyverek 98 százaléka izraelből érkezett. a mai helyzetben hasonló salvador képe. latin-amerikában az izraeli fegyverek vásárlói között találhatók chile, paraguay, guatemala és honduras is.

az egyesült államok segítségével létrehozott izraeli hadiipart az amerikaiak irányítják. a nyersanyag nagy része és sok más haditechnikai berendezés továbbra is az usa-ból érkezik.

szi mj pk

10.31

010981 1821

K

-.-

sk0026 4 230 mtik1027

ensz bt - angola - részletes

new york, 1981. szeptember 1. /mti-afp/ap/ - a biztonsági tanácsban a dél-afrikai kormányzatot elítélő határozati javaslatot elfogadta a szovjetunió, franciaország, kina, irország, japán, spanyolország, az ndk, valamint a javaslat kezdeményezői: niger, uganda, mexikó, panama és a fülöp-szigetek. /tunézia,

az egyesült államok által megvétózott határozati javaslat a végső megfogalmazásban a következő lényeges elemeket tartalmazza:

- határozottan elítéli a dél-afrikai kormányzat ,,kiprovokáló, agresszív,, magatartását.

- felszólítja az ensz-tagállamokat, hogy nyújtsanak anyagi támogatást a jelentős károkat szenvedő angoloknak.

- felszólítja a tagállamokat, hogy következetesen tartsák magukat a dél-afrikai köztársaság elleni fegyverszállítási tilalomhoz, amelyet 1977-ben rendelt el a bt.

- követeli, hogy a dél-afrikai köztársaság fizessen kártérítést angoloknak a rombolásért.

- javasolja: a bt öt tagállama küldjön vizsgálóbizottságot a dél-angolai helyszínre, hogy szemügyre vegye a kritikus helyzetet.

charles lichenstein, az egyesült államok ensz-képviselőjének tagja kijelentette, hogy ,,a határozat kizárólag dél-afrikát teszi felelőssé az erőszak kiterjedéséért,, az amerikai diplomata azt állította, hogy ,,a kubai katonák angolai jelenléte, a szovjet katonai tanácsadók által nyújtott segítség és a swapo gerilláinak szovjet fegyverekkel történő ellátása,, is hozzájárul ,, a konfrontáció és az erőszak légköréhez,,.

r. ovinnikov, a szovjetunió ensz-képviselője a szavazás utáni beszédében rámutatott arra, hogy az egyesült államoknak érdekében áll az angolai haladó kormányzat helyzetének meggyengítése.

sir anthony parsons, nagy-britannia ensz-képviselője a szavazástól való tartózkodást indokoló beszédében azt bizonygatta, hogy a namibiai rendezés kulcsa még mindig a nyugati ,,összekötő-csoport,, /egyesült államok, nagy-britannia, franciaország, nszk és kanada/ kezében van. szerinte a diplomáciai erőfeszítéseket helytelen lenne gátolni azzal, hogy a pretoriai kormányzatot felbőszítik egy túlságosan kemény hangvételű ensz-határozattal.

Fi
12

megfigyelők szerint franciaország pozitív állásfoglalása igen kedvező visszhangra talált a fejlődő országok, különösen az afrikai tagállamok körében. párizs ENSZ-képviselője a nyugati diplomaták közül a legélesebb hangon ítélte el a pretoriai rendszer akcióját.

... ku fm pk

10.57 010981 2427

sk0027 4 230 mtik1028

atomfegyvermentes övezet

moszkva, 1981. szeptember 1. /taszsz/ - szerdán koppenhágában találkoznak az észak-európai országok külügyminiszterei. a dán sajtó szerint a találkozón a résztvevők az észak-európai térségben létrehozandó atomfegyvermentes övezettel kapcsolatos kérdéseket vitatják majd meg.

a kekkonen finn elnök által előterjesztett javaslat, amely szerint észak-európát atomfegyvermentes térséggé kell alakítani, most különösen időszerű, mert washington hibájából jelentősen romlott a nemzetközi helyzet. finnországban és a skandináv államokban e javaslatot szinte az egész lakosság szívesen fogadja. norvégiában például egy közvéleménykutatás kimutatta, hogy a lakosságnak mintegy hetven százaléka áll az atomfegyvermentes övezet létrehozása mellett.

a javaslat eredetileg finnországot, svédországot, dániát és norvégiát kívánta bevonni az említett övezetbe, de izland számos befolyásos állami vezetője és politikusa is sikraszáll országa csatlakozásáért.

a szovjetunió támogatta észak-európa országainak békekezdeményezését, és kész garanciákkal szavatolni, hogy tiszteletben tartja e zóna státusát. leonyid brezsnyev a suomen sosialidemokraatti című finn lapnak adott nyilatkozatában újból megerősítette a szovjetunió békeszerető álláspontját.

egy atomfegyvermentes övezet létrehozásának az a feltétele, hogy a nato-tagállamok megfelelő garanciákat adjanak. júliusban washingtonban járt knut frydenlund norvég külügyminiszter, akivel haig amerikai külügyminiszter közölte, hogy a fehér ház elutasító álláspontra helyezkedik a kérdésben. ezután haig külügyminiszter paavo väyrynen finn külügyminiszterrel találkozott. a helsingin

Fi

30
12

sánomat című finn napilap e találkozást a következőképpen értékelte:
 „az egyesült államok tárgyalni sem hajlandó az észak-európában
 létrehozandó atomfegyvermentes övezetről,,.

az amerikai kormányzat tehát ismét kinyilvánította, hogy nem
 hajlandó figyelembe venni a kis országok népeinek akaratát és
 érdekeit.

az egyesült államok és a nato céljai világosak: az erős nyomás
 eszközével arra akarják kényszeríteni az észak-európai népeket, hogy
 mondjanak le az atomfegyvermentes övezettel kapcsolatos tervükről.

észak-európában egyre szélesedik az atomfegyvermentes övezet
 létrehozásáért küzdő mozgalom. az övezet ügye továbbra is az
 észak-európai kormányok figyelmének középpontjában áll. ezt mi sem
 bizonyítja jobban, mint a szerdán kezdődő koppenhágai találkozó.

gf fm pk
 11.05 010981 2478

---

sk0028 4 230 mtik1029

békegyűlések - neues deutschland

berlin, 1981. szeptember 1. /mti/ - a fegyverkezési hajszá
 elleni tiltakozás jegyében ülték meg szerte az ndk-ban a béke
 napját. 42 esztendeje ezen a napon, szeptember elsején robbantotta
 ki a német fasiszmus a második világháborút Lengyelország
 megtámadásával.

az évforduló előestéjén, hétfőn, üzemi gyűléseken és
 felvonuláson emlékeztek meg az ndk dolgozói a béke napjáról, és
 tüntettek az imperialista hatalmak agressziós politikája ellen. a
 berlini bebel-téren több tízezer fiatal vett részt az fdj ifjusági
 szervezet nagygyűlésén. a „harcolj és énekelj velünk a békéért,,
 mottóval rendezett program keretében számos ifjusági együttes lépett
 fel. munkásdalokat és békedalokat adtak elő.

a keddi neues deutschland is a nemzetközi békenapnak szenteli
 vezércikkét. - az évforduló arra figyelmeztet - mutat rá az nszép
 központi lapja -, hogy ami 42 esztendeje történt, annak nem szabad
 többé megismétlődnie.

bj/vs mj pk
 11.06 010981 0983

Fi

30
 12

---

sk0029 1 230 mtik1030 /g y o r s h i r !/

közép-afrikai köztársaság - államcsiny

bangui, 1981. szeptember 1. /mti-afp/reuter/ - a közép-afrikai köztársaságban kedden államcsiny történt. az afp francia hírgyűjtemény-jól értesült bangui hírforrásokra, a brit reuter iroda pedig a hadsereg főparancsnokságának közleményére hivatkozva közölte a hírt, hogy a hatalmat kedden délelőtt david dacko elnök a hadseregnek adta át. a puccs háttere, annak részletei egyelőre nem ismereteseek.

rtr-pf pk

11.17 010981 0468

sk0030 4 230 mtik1032

hanoi cáfolat

hanoi, 1981. szeptember 1. /mti/ - thaiföldi kormányforrásokra hivatkozva a bangkok post angol nyelvű bangkoki napilap azt állította, hogy vietnamban kiképzett zászlóaljat dobtak át thaiföldre, hogy az ott csatlakozzék a maoista lázadókhoz az ország észak-keleti részén. a bangkoki lap azt is tudni vélte, hogy a vietnami fegyveres erők tüzeltek thaiföldi felderítő gépekre.

hanoi-ban a vna hivatalos hírgyűjtemény cáfolta a híreszteléseket, rámutatva: peking délkelet-ázsiai politikájának szerves része az asean-országokban működő maoista csoportok felforgató tevékenységének támogatása. mint az mti tudósítója megjegyzi: néhány hete éppen a vietnami sajtóban jelentek meg először információk arról, hogy észak-kelet-thaiföldön tizenháromezer felfegyverzett maoista - peking támogatásával - a bangkoki kormány megdöntésére tör.

dp/vs mj pk

11.27 010981 0887

Ki

12

sk0031 4 230 mtik1033

négyoldalú egyezmény-évforduló - mezsdunarodnaja zszny

moszkva, 1981. szeptember 1. /taszsz/ - a nyugat-berlini négyoldalú egyezmény kiállta az idő-próbáját és a stabilitás fontos tényezőjévé vált az európai földrészen - állapítja meg az egyezmény 10. évfordulójának szentelt cikkében a mezsdunarodnaja zszny című szovjet folyóirat szeptemberi száma.

- nyugat-berlinnek a négyoldalú egyezményben nemzetközi jogi érvennyel rögzített különleges státusa - amelynek értelmében a város nem része az nszk-nak - komoly csapást mért a revansista erők ama számításaira, hogy a várost a nemzetközi kapcsolatok feszültségforrásaként használják fel.

- az elmúlt tíz év azt is megmutatta - hangsúlyozza a folyóirat - hogy az egyezmény megvalósításában továbbra is felmerülnek bonyodalmak. ennek oka az nszk egyes köreinek politikájában keresendő, amely arra irányul, hogy valamilyen kérdésben megsértse az egyezményt, amely szerint nyugat-berlin nem tartozik az nszk-hoz, a nyugatnémet állami szervek ugyanis a korábbiakhoz hasonlóan az ország területi-adminisztratív egységei részeként kezelik nyugat-berlint. úgy tesznek, mintha a négyhatalmi egyezményt csupán azért kötötték volna meg, hogy az nszk-nak lehetővé tegyék a városnak az országuk államjogi rendszerébe való integrálását.

a cikk ezután emlékeztet az egyezményben foglaltakra, és megállapítja, hogy a dokumentumban egyértelműen kifejezésre juttatták: az nszk alaptörvényének és a nyugat-berlini alkotmánynak azokat az ajánlásait, amelyek nem egyeznek a város különleges státusával, felfüggesztik, majd megszüntetik érvényét. nincs értelmük azoknak az állításoknak, hogy az egyezmény ideiglenes jellegű, hiszen nincs határidőhöz kötve, ezt egyoldalúan nem lehet felülvizsgálni - állapítja meg befejezésül a mezsdunarodnaja zszny.

te mj pk

11.31

010981 1851

Fi

sk0032 4 230 mtik1035

salvador - ungo, duarte

havana, 1981. szeptember 1. /mti/ - guillermo ungo, az fmln-hez tartozó (demokratikus) forradalmi front elnöke hétfőn mexikóvárosban tartott sajtóértekezletén annak a meggyőződésének adott hangot, hogy a salvadorról szóló francia-mexikói közös nyilatkozat nagymértékben elősegíti a salvadori nép önrendelkezési jogát tiszteletben tartó politikai megoldást. a francia és a mexikói kormány világos állásfoglalásában lényegében elismerte, hogy salvadorban hadiállapot van, hiszen folyik a junta népiertő háborúja és a népi erők szabadságharca. a közös nyilatkozat - folytatta ungo - elismerte a népi harc által elért nagy sikereket és olyan kormány hatalomra juttatásának szükségességét, amely képes alapvető gazdasági, politikai és társadalmi változtatások véghezvitelére.

josé napoleon duarte, a salvadori kormányzó tanács elnöke hétfőn kommunista laínának, minősítette a francia és a mexikói kormány állásfoglalását. egyidejűleg arra figyelmeztette a mexikói elnököt, hogy a salvadori kormány megkérdezése nélkül ne tegyen olyan intézkedéseket, amelyek kihatnak a két ország kapcsolataira.

... ml/h1 mj

12.29 010981 1152

-.-

sk0033 4 230 mtik1036

co lombo

nápoly, 1981. szeptember 1. /afp/reuter/ - a földközi-tenger térsége stabilitásának biztosításához „egységes terv kidolgozására van szükség”, - mondotta emilio colombo olasz külügyminiszter a nyugat-európai kereszténydemokrata pártok helyzetével foglalkozó nápolyi tanácskozás hétfői megnyitóján elhangzott beszédében. az olasz diplomácia vezetője azt javasolta, hogy a közös piac és a földközi-tenger menti államok kössenek olyan megállapodást, amely a gazdasági kapcsolatok mellett az együttműködés egyéb területeire is kiterjedne. egyúttal emlékeztetett arra a madridi konferencián tett olasz javaslatra, amely a földközi-tengeri országok részvételével biztonsági konferencia megtartását indítványozza a jövő évben felvételében.

N/w

az olasz politikus az iráni helyzettel és az amerikai-libiai incidenssel támasztotta alá az említett államok közötti együttműködés szorosabbra fűzésének szükségességét. Iránnal kapcsolatosan colombo úgy vélekedett, hogy az ott eluralkodó bizonytalanság nemcsak a perzsa-öböl térségét érinti. annak ellenére tette hozzá -, hogy olaszország az eddigi jó kapcsolatok fenntartására törekszik Libiával, nem tagadható, hogy a libiai politika a földközi-tenger térségének és afrika biztonságára nézve jelentős bizonytalansági tényező.

ág ng

13.11 010981 1304

sk0034 4 230 mtik1037

közép-afrikai államcsíny

bangui, 1981. szeptember 1. /afp/reuter/ap/ - a közép-afrikai köztársaságban kedden a hadsereg megfosztotta a hatalomtól david dacko elnököt, valamint a kormányt, és átvette az ország irányítását - jelentették jól tájékozott források banguiból, a hajdani francia gyarmat fővárosából. párizsban a francia külügyminisztérium, amely egyébként gyors és alapos információkkal rendelkezik erről az afrikai országról, eddig nem erősítette meg a banguiból jött jelentéseket.

dacko 1979-ben került hatalomra az akkori francia kormányzat által adott katonai támogatással, véget vetve bokassa császár 14 éves önkényuralmának.

Idén márciusban az elnökválasztáson dacko a szövazatok mindössze 50,2 százalékaival jutott hat évre szóló mandátumhoz.

ku ng

13.15 010981 0799

Nm

sk0035 4 230 mtik1038

spanyol miniszter lemondása

madrid, 1981. szeptember 1. /dpa/ - a spanyol kormányzó-párt belső válságának újabb jele, hogy keddre virradó éjszaka váratlanul lemondott francisco fernandez ordonez spanyol igazságügyi miniszter, a demokratikus centrum unió /ucd/ viszonylag haladóbb szárnyához tartozó politikus közölte: képtelen volt az igazságügy területén megvalósítani reform elképzeléseit, és utalásokat tett arra, hogy több politikai kérdésben szembekerült a kormányzó párt konzervatív beállítottságu többségével.

leopoldo calvo sotelo kormányfő elfogadta a lemondást, bár a hírek szerint megpróbálta rábírni ordonezt, hogy változtassa meg döntését. ezután azonban gyorsan kinevezte az új igazságügyi minisztert pio cabanillas callas személyében, aki eddig a miniszterelnökségi ügyek miniszterként tevékenykedett.

megfigyelők emlékeztetnek arra, hogy ordonez az utóbbi időkben fenntartásait hangoztatta az ország tervezett nato-tagságával szemben, és ellenezte a kormány több tervét, például a magán tv-állomások engedélyezését, a miniszter a kabinet egyik legtekintélyesebb és leghaladóbb tagjának számított. a franco-diktatura alatt sem leplezte, hogy meggyőződéses demokrata. a konzervatívokból, volt francoistákból, kereszténydemokratákból, liberálisokból és szociáldemokratákból álló ucd-ben határozottan fellépett azok ellen, akik valójában visszasírják a régi rendszert. ordonez véleménye szerint a pártban egyre inkább tulsulyba kerül a konzervatív jobboldal.

ku ng

13.23 010981 1525

- -

sk0036 4 230 mtik1039

hun sen - sajtóértekezlet

uj-delhi, 1981. szeptember 1. /taszsz/ - az a tény, hogy a kambodzsai népköztársaság helyét az ensz-ben továbbra is a népiirtásban bűnös pol pot-rezsim foglalja el, az emberi jogok durva megsértését jelenti - mondotta uj-delhiben tartott sajtóértekezletén hun sen kambodzsai külügyminiszter, aki hivatalos látogatáson tartózkodik indiában.

Nw

--- a külügyminiszter emlékeztetett rá, hogy pol pot megdöntött ---
rendszere saját népével szemben tömegével követte el a büntetteket,
majd hangsúlyozta, hogy a kambodzsai nép egyedüli törvényes ---
képviselői az ország nemzetgyűlése által megválasztott hatalmi ---
szervek. hun sen elítélte az egyesült államokat és a kínai vezetést
azért, mert destabilizálni igyekeznek kambodzsá belsei helyzetét, és
a pol potista csoportok maradványainak nyújtott támogatással ---
kiélezik a feszültséget a délkelet-ázsiai térségben. végezetül
rámutatott, hogy a három indokínai ország: vietnam, laosz és ---
kambodzsá, valamint az asean tagállamai részvételével regionális
konferenciának kellene megoldania a térség békéjével és
stabilitásával összefüggő problémákat.

... te ba ng

13.35

010981 1134

---

sk0037 4 230 mtik1042

brit konzervatívok - dél-afrika

aczel endre, az mti tudósítója jelenti:

--- london, 1981. szeptember 1. /mti/ - edward heath volt brit ---
konzervatív miniszterelnök hétfői johannesburgi beszéde, amely - a
toryk politikai izlését alapul véve - hallatlanul kemény vádirat
volt a dél-afrikai rézsim módszerei, mindenekelett a , faji ---
elkülönítés, ellen, londoni vélemények szerint tükörképe annak a
dilemmának, amellyel nagy-britannia, tágabb értelemben az egész
tőkés világ vezetői a dél-délnyugat-afrikai válság kezelésében
szembekerültek.

--- heath mondandójának lényege az volt, hogy pretoriának ---
haladéktalanul fel kell számolnia az apartheidet, és teljes jogu
partnerként elismernie a délnyugat-afrikai felszabadító mozgalmat
/šwapo/, különben nem számíthat a nyugati támogatására a ---
forradalmak viharával, és a , szovjet veszéllyel, , szemben.
eltekintve ennek a veszélynek a felidézésétől, londonban bizonyosra
veszik, hogy a volt miniszterelnök radikális receptje nem élvezzi a
dry-kormány egyöntetű támogatását, és a the guardian szerint
bizonyos, hogy heath kemény kritikát fog kapni pártja
jobbszárnyától. ugyanakkor a konzervatívok realista és pragmatikus
körei esztoznak heath felfogásában. a csoportnak meggyőződése, hogy
dél-afrika akkor szolgálja jól a tőkés világ általános érdekeit, ha
bladja egyre tarthatatlanabb pozícióit, és megérti, hogy ha nem ---
akar mindent elveszíteni, akkor kompromisszumot kell kötnie. a brit

Nm

konzervativizmusnak ez az irányzata kerekedett felül annak idején a rhodesiai kérdésben, és vitte keresztül a független zimbabwe megszületésének utat nyitó megállapodást.

--- a konzervatív mérsékeltek - akikkel heath azonosítja magát - olyan kompromisszumot pártfogolnak, amely jogokat és tekintélyes mozgási lehetőséget adna egyfelől a dél-afrikai feketéknek, másfelől a délnyugat-afrikai felszabadító mozgalomnak, ugyanakkor a nem forradalmi megoldás előnyeit kihasználva, nagyfokú manőverezési szabadságot nyújtana a kialakult új helyzetben a hatalmon lévő fehéreknek. reményük egy olyan, sokfajta, dél-afrika, ahol pretoria gazdasági, és bizonyos értelemben politikai hegemoniája érvényesül a független afrikai országok fölött.

... ae/h1 ng

14.10 010981 2198

..-

sk0038 4 230 mtik1044

hírek hanoi**ból**

hanoi, 1981. szeptember 1. /mti/

vietnam-afganisztán

--- nyilatkozatban biztosította vietnam támogatásáról az afgán kormány augusztus 25-i javaslatát a vietnami külügyminisztérium. a leden kiadott dokumentum rámutat: a kabuli vezetés több alkalommal indítványozta iránnak és pakisztánnak, hogy kezdjenek kétoldalú tárgyalásokat. az afgán álláspont szerint nincs akadálya a három érdekelt ország egyidejű tanácskozásának sem. ez a kabuli vezetés jószándékának, békevágynak kifejezője.

kína --- vietnam

--- kína augusztus 29-én 13 olyan személyt adott át a vietnami hatóságoknak, akiket illegálisan, vietnami területen ejtettek fogságba. köztük olyan is van, akit még az 1979-es kínai agresszió idején hurcoltak el a kínai katonák.

Nm

vietnam-kuba

konzuli, kulturális-oktatásügyi, külügyminisztériumi
 együttműködésről szóló egyezményeket írt alá hétfőn a vietnami és a
 kubai külügyminiszter. ezzel véget ért isidoro malmierca peoli kubai
 külügyminiszter vietnami hivatalos baráti látogatása, a
 latin-amerikai ország diplomáciájának vezetője elutazott hanoiából.

dp/hi mj ng

14.51 010981 1148

sk0039 4 230 mtik1045

rövid hírek

szlavista konferencia

belgrád, 1981. szeptember 1. /mti/ - a jugoszláv fővárosban
 kedden megkezdődött a hagyományos nemzetközi szlavista konferencia,
 amelyet idén 11. alkalommal rendeznek meg. a szerb-horvát nyelv és a
 jugoszláv irodalom időszerű problémáival foglalkozó háromhetes
 tanácskozáson 16 országból - köztük Magyarországról - 96 tudós vesz
 részt.

régészeti lelet

belgrád, 1981. szeptember 1. /mti/ - szabadka kér nevű
 kerületében egy ásás során árpád-kori tárgyi emlékekre bukkantak.
 ricz péter régész szerint azt a téli szálláshelyet találták meg,
 amelyet iii. béla magyar király anyjának egy 1190-ből származó
 adománylevele kér településként említ. a honfoglaló magyar törzsek
 egyikét szintén kérnek hívták. feltehetően a törzs egy része a mai
 szabadka vidékén élt.

pokolgép Limában

lima, 1981. szeptember 1. /taszsz/ - ismeretlen tettesek
 pokolgépet robbantottak kedden az egyesült államok limai
 nagykövetségén. az anyagi kár jelentős, emberéletben nem esett kár.

már-ts ba ng

15.26 010981 1057

sk0040 4 230 mtik1046

portugál kormány

Lisszabon, 1981. szeptember 1. /mti-ap/ - kedden a „jobbközép formula”, további jobbrtolódásával oldódott meg a három hete húzódó portugál kormányválság, amikor is francisco pinto balsemao megalakította új kabinetjét.

a szociáldemokrata párt /psd/ 44 éves vezetője hét helyet tartott fenn saját pártja számára a kormányban; a kereszténydemokrata színezetű demokrata szociális centrum párt /cds/ öt miniszteri bársonyszékhez jutott; a monarchisták egy tárcát kaptak; egy kormányposztot független politikus tölt be.

az érdemi újdonság balsemao előző kormányához képest az, hogy diogo pinto freitas do amaral, a cds vezetője miniszterelnök-helyettes és egyben hadügyminiszter is lett. ezt a tényt megfigyelők egyértelműen a jobboldali befolyás növekedéseként értékelik.

balsemao várhatólag még a héten bemutatja új kormányát antonio ramalho eanes államfőnek, majd ezután - megerősítés végett - a parlamentnek is.

... kj ng

15.48 010981 0973

-.-

sk0041 4 230 mtik1047

ensz - legkevésbé fejlett országok /1. rész/

párizs, 1981. szeptember 1. /mti/ - az unesco párizsi székházának nagytermében kedden megkezdődött a föld 31 legkevésbé fejlett országának problémáiról rendezett ensz-értekezlet. ezek az országok - amelyekben az egy főre eső évi jövedelem 1968-as dollárban számolva 100 dollárnál kevesebb, az iparosítás foka igen alacsony, az analfabetizmus igen magas arányú - elsősorban afrikában helyezkednek el, de több ázsiai ország, valamint egy-egy karib-tengeri és óceániai állam is szerepel közöttük.

a 31 ország a következő: afrikában benin, botswana, burundi, zöldfoki-szigetek, comore-szigetek, etiópia, gambia, guinea, bissau-guinea, felső-volta, lesotho, malawi, mali, niger, uganda, közép-afrikai köztársaság, ruanda, szomália, szudán, tanzánia, csád,

Nu

ázsiaiban afganisztán, banglades, bhután, laosz, maldiv-szigetek, nepál, észak-jemen, dél-jemen, a karib-tengeren haiti, óceániában nyugat-szamoá.

francois mitterrand francia köztársasági elnök az értekezletet megnyitó beszédében részletesen szólt arról a súlyos helyzetről, amelyben a 31 legszegényebb ország küzd a gazdasági nehézségekkel. rámutatott, hogy éppen az ő fejlődésük a leglassabb, tíz éve szinte egyhelyben topognak, gazdasági előrehaladásuk alig tud lépést tartani demográfiai növekedésükkel, az amugyis alacsony életszínvonal tovább csökken, a mezőgazdaság stagnál, a meglévő problémák, mint például a sivatagosodás a szahel-országokban, súlyosbodnak, az importigények nőnek, de a bevételek csökkennek. ez a napról napra növekvő sebezhetőség nyugtalanságot kelt. az évek múlásával a szóban forgó országok megsegítésére irányuló szándékok elhalványulnak, ugyanakkor, amikor azokban fokozódik a nyomor. a szegénység elleni hadjárat a „lövészárkok állóháborújává”, változik, vagy éppen a háború más formáinak adja át helyét - mondotta mitterrand, a fejlett tőkésországok magatartásának megváltozására utalva. /folyt./

bd/im ng

15.58 010981 1965

---

sk0042 4 230 mtik1048

ensz - legkevésbé fejlett országok /2. rész/

a francia államfő komor képet festett a jelenlegi helyzetről: a gazdag országok saját válságuk ügyeinek intézésével vannak elfoglalva, és újra meg újra „visszaesnek”, gazdasági bajaikba, a másik oldalon a szegények viaskodnak ketségbeejtő sorsukkal, közöttük pedig, egyfajta egyenlítőként észak és dél között, egyre növekvő szakadék húzódik. az elnök feltette a kérdést az ensz-tagállamok összességét képviselő küldötteknek: „vajon ezt a képet akarjuk-e a xx. századról a következő évezredre hagyni?”, mitterrand kifejezte reményét, hogy az ensz-értekezlet „egy igen hosszú cáfolat kezdetét jelenti majd, és igazi remény kiindulópontjává válhat”,.

ami franciaország konkrét javaslatait illeti, azokat mitterrand a következőképpen foglalta össze: „a megosztott felelősség szellemének megteremtése”, az észak és a dél, azaz a fejlett tőkésországok és a fejlődő országok közötti kapcsolatokban, amiről az október végi mexikói csúcsertekezleten lesz szó bővebben.

Nm

franciaország teljes támogatásáról biztosítja azt a tervet, hogy teremtsék meg a világbank energia-kirendeltségét /mivel a legkevésbé fejlett országok elsőrendű problémája az energiaszükséglet finanszírozása/. mitterrand kijelentette, hogy franciaország 1988-ig el akarja érni az ensz-által megszabott irányszámot, amelynek értelmében a fejlődő országoknak szóló segítségnyújtás a bruttó nemzeti termék 0,7 százalékának felelne meg. /1988 mitterrand elnöki mandátumának utolsó esztendeje./ franciaország támogatja a fejlődő országok exportjövödelmeinek stabilizálására irányuló erőfeszítéseket, segíteni kívánja azokat a törekvéseket, amelyek a fejlődő országok nemzeti sajátosságainak, identitásának megőrzésére, a kommunikáció javítására irányulnak.

... a legkevésbé fejlett országok problémáiról tárgyaló ensz-értekezlet két hétig tart.

... bd/im ng

16.22 010981 1886

-.-

sk0043 4 230 mtik1049

közép-afrika - francia csapatok

... párizs, 1984. szeptember 1. /mti/ - charles hernu francia hadügyminiszter, aki kedden cherbourgban a saphir nevű francia atomtengeralattjáró vizrebocsátásán vett részt, látogatását megszakítva tanácskozott munkatársaival a közép-afrikai helyzetről, majd nyilatkozott a sajtónak.

... hernu kijelentette: a közép-afrikai események szigorúan az afrikai ország belügyét képezik. az országban tartózkodó 1500 főnyi francia garnizon utasítást kapott, hogy tagjai nem hagyhatják el kaszárnyáikat. közbeavatkozásukra csak akkor kerülne sor, ha francia állampolgárok kerülnének veszélybe. közép-afrikában 3500 főnyi francia kolónia él.

... hernu egy újságíró kérdésére válaszolva elutasította azt a meghatározást, hogy a még giscard d'estaing elnöksége idején az országba küldött francia csapatok, expedíciós hadtestet, képeznek. „segítő csapatoknak”, nevezte őket, amelyek „támogatást nyújtanak a lakosságnak, és a kormány teljes jóváhagyásával tartózkodnak az országban, „/arról nem szólt, milyen kormányra gondol a puccs nyomán/

... bd/ve ng

16.30 010981 1094

Nm

-.-

sk0044 4 230 mtik1050

atomenergia ügynökség

bécs, 1981. szeptember 1. /mti/ - bizonytalan időre elnapolták a nemzetközi atomenergia ügynökség /iaea/ kormányzótanácsának keddi tervezett ülését. a bécsi székhelyű nemzetközi szervezet szeptemberi közgyűlésére készül, és addig a 34 tagú testületnek megegyezésre kell jutnia az új vezérigazgató személyében. a magas tisztséget 1961 óta a svéd dr. sigvard eklund tölti be, aki 70. életévét elérve nyugdíjba készül.

a megelőző három tanácskozáson a két legesélyesebb jelölt, a fülöp-szigetek és az nszk nagykövete közül egyiknek sem sikerült elérnie a szükséges kétharmados többséget. feltehetően patthelyzettel fenyegetett a keddi - negyedik - forduló is, ezért a testület soros elnöke azt javasolta, hogy tanácsülés helyett folytassák az országcsoportok közötti egyezkedést. amennyiben nem sikerül megegyezni az utód személyében, megnőhet a semleges harmadik - svájc - küldöttének - esélye, illetve - mint iaea-körökben rámutatnak - az sem teljesen kizárt, hogy a svéd eklund további két évre vállalja a megbízatást.

sz/dm ng

16.40 010981 1076

sk0045 4 260 mtik1051

magyar kiállítás japánban /1. rész/

takas aki, 1981. szeptember 1. /mti/ - japán egyik legismertebb vidéki képzőművészeti intézményében, a modern művészetek gumma megyei muzeumban kedden megnyílt a budapesti szépművészeti muzeum és a magyar nemzeti galéria közös kiállítása. a magyar műkincsek bemutatója, amelyet a japán kulturális szövetség, a szigetország egyik vezető napilapja, a tokió simbun, valamint a világ legnagyobb hirdető-vállalata, a dencu cég szervezett, az alig néhány évvel ezelőtt japánban már nagy sikert aratott magyar kiállítás folytatásának tekinthető. akkor a magyar muzeumokban őrzött régi műalkotásokat tekinthette meg a japán közönség az ország több városában, ez alkalommal pedig xix. századi külföldi és magyar mesterek képeit mutatják be. a gumma megyei muzeum a takas aki városában 1974-ben iszozaki arata építész tervei alapján emelt modern képzőművészeti palotában kapott helyet. iszozaki külföldön is elismert alkotó, legutóbb los angelesben is muzeumot tervezett.

Nm

a kiállítás anyaga, a fele-fele arányban a szépművészeti muzeumból és a magyar nemzeti galériából származó 64 kép, az orosz-beli frankfurtig kamionon „utazott”, majd onnan repülőgépen érkezett japánba. szeptember végén a hokkaido-szigeten fekvő Sapporeban, októberben tokióban, végül kjusiu szigetén kerül sor a művek kiállítására. a látogatók a külföldi mesterek alkotásai közül megismerkedhetnek például delacroix, courbet, corot, manet, pissaro, gauguin, renoir, bonnard és utrillo munkáival, a nagy magyar művészek közül pedig páál lászló, munkácsy mihály, mednyánszky lászló, ferenczy károly, iványi-grünwald béla festményeivel. a kiállítást cifka péterné és nemes istvánné művészettörténészek rendezték. /folyt./

fn/im ng

16.48 010981 1754

-. -

sk0046 4 260 mtik1052

magyar kiállítás japánban /2. rész/

az ünnepélyes megnyitón dr. garas klára akadémikus, a szépművészeti muzeum főigazgatója és dr. kós péter, a magyar népköztársaság tokiói nagykövete köszöntette a vendégeket. ott volt sorba géza, a magyar nemzeti galéria főigazgató-helyettese is.

jokota hirodata, gumma megye kormányzóhelyettese tolmácsolta a távol levő simizu icsiro kormányzó üzenetét. ebben a kormányzó elismerését fejezte ki a magyar kiállítás megrendezéséért. ezután jokoijama ivao, a megyei közművelődési testület főigazgatója, valamint mamuro jositake, a gumma megyei modern művészetek muzeumának kurátora fogadást adott a magyar küldöttség, valamint a takas aki városi és a megyei kulturális intézmények vezető munkatársai tiszteletére.

fn/im ng

16.50 010981 0783

Nm

-. -

sk0047 4 230 mtik1053

spd - gyujtogatás

bonn, 1981. szeptember 1. /mti/ - felgyújtották kedden frankfurtban a német szociáldemokrata párt dél-hesseni székházát.

a hatóságok a székházra festett jelszavakból arra következtetnek, hogy a merényletet valószínűleg szélsőbaloldali terroristák követték el. a rendőrség három személy után nyomoz, aki a gyujtogatás idején az épületben tartózkodott és szemtanuk szerint a tűz kitörése után menekült el onnan. a gyujtogatás okozta anyagi kár mintegy 300 ezer márka.

... fkj/dm pl bs

17.33

010981 0524

sk0048 4 230 mtik1054

bt - usa

bokor pál az mti tudósítója jelenti

washington, 1981. szeptember 1. /mti/ - magát az amerikai sajtót is meglepte az egyesült államok ensz-delegációjának megmagyarázhatatlannak tűnő állásfoglalása, amellyel hétfőn a biztonsági tanácsban megakadályozta a dél-afrikai köztársaságot elítélő határozat elfogadását.

elvileg a jeane kirkpatrick vezette amerikai ensz-küldöttség a reagan-kormány új politikájának megfelelően járt el, amely minden körülmények között a potenciális barátokat és szövetségeseket részesíti előnyben. de mint a the washington post kedden rámutat, az amerikai vétő egyszersmind törést okozott az egyesült államok és legközelebbi szövetségesei között is. míg 13 tagállam a dél-afrikai behatolást elítélő határozati javaslatra szavazott, addig amerikai ellenszavazat mellett csak egy tartózkodás volt/nagy-britannia/.

diplomáciai berkekben attól tartanak, - írja a lap -, hogy a szövetségeseik közötti nyílt szakadás aláássa öt nyugati ország - az egyesült államok, nagy-britannia, franciaország, nyugat-németország és kanada - többéves erőfeszítéseit a namibiai függetlenség kérdésének tárgyalásos megoldására. az amerikai vétő „sokkhatása” annál is erősebb volt, mert az utóbbi öt évben az egyesült államok és nyugati szövetségesei elkeseredett erőfeszítéseket tettek arra,

de

hogy egy nyelven beszéljenek és egyförmán szavazzanak az ensz-ben minden, dél-afrikát érintő kérdésben.,,

az afrikai országok negatív reagálását a washingtoni lap szerint valamelyest csökkentette chester crocker afrikai ügyekkel megbízott külügyi államtitkárnak az a korábbi nyilatkozata, amely szerint az amerikai kormány „nem hajlandó feketék és fehérek között választani dél-afrikában, a dél-afrikai köztársaság számára viszont az amerikai vétő tiszta nyereségnek számít, mivel az egyesült államok „semlegességi, politikája - a the washington post fogalmaz így - „szabad kezet ad pretoriának ahhoz, hogy folytassa merev politikáját a namibiai kérdésben és az apartheid rendszer tekintetében,„.

... br/im bs

17.41 010981 2058

sk0049 4 230 mtik1055

brandt, vogel - nyugat-berlin

bonn, 1981. szeptember 1. /mti-dpa/ - a tiz évvel ezelőtt, 1971. szeptember 3-án aláírt, nyugat-berlin jogállását rendező négyoldalú egyezményt méltatta willy brandt, a német szociáldemokrata párt elnöke a vorwärts című hetilap kedden megjelent számában.

brandt felhívta a figyelmet arra, hogy ennek az egyezménynek a szellemében kell folytatni a kelet-nyugati enyhülési politikát, és mindenekeelőtt a fegyverkezési hajsza elleni konkrét lépések keresését.

a tekintélyes nyugatnémet politikus aláhúzta, hogy az egyezmény megkötésekor az az akarat győzedelmeskedett, amely a gyakorlati kérdéseket józanul óhajtja megoldani. a realitás elismerése révén mindkét fél érdekeit tekintetbe vették. az alapvető felfogásbeli eltérést az egyezmény nem szüntette meg, de nem is emelt áthágháttalan akadályokat a megoldás útjába. megkönnyítette a nyugat-berliniek mindennapjait, és megteremtette számukra a biztonság új érzetét.

de

hans-jochen vogel, a nyugat-berlini képviselőházban ellenzékbe került spd-frakció vezetője szintén kiemelte, hogy az egyezmény biztosította és érezhetően megjavította nyugat-berlin létének és fejlődésének az alapjait, s a város megszűnt feszültséggóc lenni.

kj pl bs

18.02 010981 1252

sk0050 4 230 mtik1056

usa - költségvetés

bokor pál, az mti tudósítója jelenti:

washington, 1981. szeptember 1. /mti/ - james baker, reagan elnök egyik közeli tanácsadója annak a nézetének adott hangot, hogy az elnök husz-harminc milliárd dollárral lesz kénytelen csökkenteni a katonai kiadásokat a költségvetési hiány mérséklése érdekében. baker szerint weinberger hadügyminisztert felszólították, ennek a hétnek a közepéig terjessze elő a pentagon új, szerényebb, kivánságlistáját,.

a pentagon költségvetési bizottsága hétfői ülésén a takarékoskodási lehetőségeket tárgyalta, weinberger pedig újabb kétórás alkudozást folytatott david stockman költségvetési igazgatóval. bár a költségvetés esetleges csökkentése nem jelentené azt, hogy a reagan-kormányzat lemond a hadászati fegyverkezési hajszára fokozásáról, weinbergert a súlyos gazdasági gondok mégis visszavonulásra kényszeríthetik. a hadügyminiszter meg múlt pénteken is azt mondta, hogy „nincs szó lényeges csökkentésről,„

tom wicker, a the new york times hírmagyarázója kedden az mx-rakéták és a katonai költségvetés körül hetek óta tartó viták forrását kutatva rámutat: „a reagan-kormányzatnak az mx-rakéták sorsának eldöntésével kapcsolatos nehézségei átfogóbb problémát jeleznek - a kormány úgy döntött, hogy több száz milliárd dollárt irányoz elő egy hatalmas katonai programra, anélkül, hogy megvizsgálta volna, mire is kell tulajdonképpen a pénz és hogyan akarja kielégíteni a szükségleteket.

maxwell taylor tábornok, aki eisenhower elnöksége idején a vezérkari főnökök egyesített bizottságának elnöke volt, a the washington post hasábjain rámutat: weinberger a programok kidolgozatlanlansága miatt veszíti el a pentagon által már megszerzett pénzt. ennek ellenére taylor tábornok a döntések további

dnf

elhalasztását javasolja az összes nagy költségkihatású fegyverkezési terv célszerűségének alapos felülvizsgálása érdekében, „bizonyítékokat, követél minden egyes új amerikai fegyverkezési program szükségességére. ezeknek a programoknak - Taylor szerint - a reális és sürgős veszélyek elhárítását kell célozniuk, s nem építhetők „a szovjet fegyverzet ellensúlyozásának, vagy túllicitálásának illuzórikus szükségletére, „.

... br/ve pl bs

18.20 010981 2222

sk0051 4 230 mtik1057

moszkvai könyvkiállítás

moszkva, 1981. szeptember 1. /mti/ - több, mint nyolcvan ország mintegy kétezer kiadója és kiadói egyesülése állítja ki könyveit, kottáit, térképeit és reprodukcióit a szerdán megnyíló harmadik moszkvai nemzetközi könyvkiállításon és vásáron. a nagyszabású eseményről, amelynek jelmondata ezúttal „a könyv a béke és a haladás szolgálatában, „ hétfőn borisz sztukalin, a szovjetunió kiadói, nyomdászati és könyvkereskedelmi állami bizottságának elnöke tájékoztatta a külföldi újságírókat. hangsúlyozta, hogy a kiállítás célja a népek közötti kulturális együttműködés elősegítése, a béke és az enyhülés eszméjét védelmező kiadványok népszerűsítése, s a különböző országok kiadói és könyvkereskedelmi szervei közötti üzleti kapcsolatok szélesítése.

a kiállításon a világ számos nagy kiadóvállalata vesz részt, többek között az amerikai prentice-hall, academic press és the times mirror, a francia gallimard, a nyugatnémet econ verlagsgruppe. képviselteti azonban magát számos, nagymultu kiadóval még nem büszkélkedhető fejlődő ország is. első ízben lesznek jelen a moszkvai könyvkiállításon jordánia, kolumbia, costa rica, lesotho, nicaragua, tunézia. bemutatja kiadványait a palesztinai felszabadítási szervezet is.

a legnagyobb kiállítók ez alkalommal is a szovjetunió és a szocialista országok lesznek. magyarországot a kultura külkereskedelmi vállalat és a kartográfiai vállalat képviseli. a 401 négyzetméteres kiállítási területen 19 magyar kiadóvállalat mintegy 2000 könyvét, száz folyóiratát, 300 poszterét és 200 kottáját mutatják be.

... fl/fe ht bs

18.25 010981 1620

sk0052 4 230 mtik1058

iráni - miniszterelnök

teherán, 1981. szeptember 1. /mti-afp/reuter/ap/upi/ - az iráni ideiglenes elnöki tanács mohammed mahdavi-kani ajatollahot, a jelenlegi belügyminisztert javasolta ideiglenes miniszterelnöknek - jelentette a pars hírügynökség. a parlament kedden zárt ülést tartott, s ezt követően jelentette be a parlament elnöke mahdavi-kani jelölését. kinevezéséről várhatóan a szerda reggeli nyílt ülésén döntenek majd a képviselők.

teheránból és shirazból kedden újabb pokolgépes robbantásokról érkeztek jelentések. az iráni fővárosban két pap vesztette életét merénylet következtében. az észak-iráni shirazban egy pokolgépes merénylet következtében hatan haltak meg, tíz ember megsebesült - közölte a shirazi rádió. az azadegan című teheráni lap szerint az áldozatok között három iszlám gárdista volt.

rafszandzsani, az iráni parlament elnöke, a jelenleg kéttagú ideiglenes elnöki tanács egyik tagja kedden reggel azzal vádolta a francia hatóságokat, hogy védelmükbe veszik az iráni kormány hivatala elleni, az iráni elnök és miniszterelnök halálát okozó merénylet elkövetőit. „tudjuk, hogy a merényletet a modzsahedinek, vagy a monarchisták követték el, - jelentette ki rafszandzsani a parlament-képviselői előtt. mind a modzsahedinek, mind pedig a monarchisták franciaország védelmét élvezik.

a vasárnapi merényletnek egyébként hivatalos közlés szerint nyolc halottja és 23 sebesültje van. megsebesült többek között szajjad mussza namdzsu hadügyminiszter, aki khomeini vallási vezető képviselője a legfelsőbb védelmi tanácsban.

párizsból jelentik a hírügynökségek, hogy hani el-hasszan, a palesztinai felszabadítási szervezet kb tagja vasárnap és kedden baniszadr volt iráni elnökkel és radzsavival a modzsahedinek emigrációban élő vezetőjével tárgyalt. a pfsz párizsi irodája nem erősítette meg az értesülést.

... km pl bs

18.33

010981 1880

sk0053 4 230 mtik1059

philip potter

prága, 1981. szeptember 1. /mti/ - philip potter, az egyházak világtanácsának főtitkára, aki rövid látogatást tett csehszlovákiában, kedden prágában megbeszélést tartott a csehszlovák kormányelnökség vallásügyi titkárságának igazgatójával, karel hrúzával.

a találkozón philip potter hangsúlyozta: az egyházak fontos küldetése a jelenlegi, feszültebb nemzetközi légkörben, hogy előmozdítsák a népek és államok közötti bizalom erősítését, s minden vitás kérdés békés úton, tárgyalásokkal történő megoldását. a főtitkár napjaink legaggasztóbb tüneteinek közé sorolta a világ egyes térségeiben tapasztalható helyi konfliktusokat és háborúkat, amelyekről különösen a fejlődő országokban szenved sokat az ártatlan lakosság. az egyházak világtanácsa, mint mondta, elsőrendű feladatának tekinti a növekvő háborús veszély okainak feltárását, s a egyházainak mozgósítását a fegyverkezési hajszá ellen, a világbéke megóvásáért.

sn/dm ht bs

18.37 010981 0969

-.-

sk0054 4 230 mtik1060

el nem kötelezettek - granma /1.rész/

havanna, 1981. szeptember 1. /mti/ - az el nem kötelezett országok mozgalmának jelentőségét méltatta keddi számában a granma, a kubai kommunista párt központi bizottságának napilapja. a lap vezércikkben foglalkozott a mozgalom 20. évfordulójával, s emlékeztett arra, hogy husz évvel ezelőtt az el nem kötelezett országok első értekezletén kuba egyetlen teljes jogú latin-amerikai országgént vett részt.

a lap hangsúlyozta, hogy napjainkban észrevehetően növekszik az el nem kötelezett országok mozgalmának fontossága. ez olyan időszakban történik, amikor a szélsőséges imperialista körök egyre erősebb hangot ütnek meg, agressziókat követnek el független, el nem kötelezett államok ellen, abból a tévhitből indulva, hogy a világ megoldatlan problémáit nukleáris fegyverekkel nekik tetsző módon rendezhetik.

111

a granma utalt arra, hogy a világbéke és a nemzetközi biztonság súlyos veszélybe került, mert az egyesült államok korlátlan fegyverkezési hajszát indított, döntött a neutronfegyver gyártásáról, valamint arról, hogy nyugat-európában a szovjetuniót és más szocialista országokat fenyegető újabb nukleáris fegyvereket helyez el.

senki sem tagadhatja - írja a granma -, hogy a 95 országot és a világ kontinenseit felölelő mozgalom a mai nemzetközi élet egyik meghatározó ereje és fontos szerep hárul rá a világot fenyegető háborús veszély eloszlatásában, a nemzetközi béke és együttműködés előmozdításában.

az el nem kötelezettek mozgalma az újonnan függetlenné vált országoknak azt az igényét elégíti ki, hogy az együttműködés eszközével rendelkezve védhessék meg nemrég megszerzett szuverenitásukat, erősítsék gazdaságukat és véget vessenek a korábbi gyarmattartó és neokolonialista hatalmaktól való függőségüknek.
/folyt./

mL/dm pl bs

18.52 010981 1826

..-

sk0055 4 230 mtik1061

el nem kötelezettek - granma /2.rész/

a kubai kommunista párt napilapja végezetül rámutatott: kudarcra vannak ítélve azok a próbálkozások, hogy megosszák az el nem kötelezett országok mozgalmát, gyöngítsék pozícióit, tompítsák imperialistaellenes élet, s megakadályozzák hogy szolidaritást vállaljon a függetlenségükért és felemelkedésükért küzdő erőkkkel afrikában, ázsziában, latin-amerikában és a karib-térségben.

mL/dm pl bs

18.53 010981 0449

del

..-

sk0056 4 230 mtik1062

iráni diákok - követségfoglalás

róma, 1981. szeptember 1. /mti/ - olaszországban tanuló iráni diákok egy csoportja kedden délben megszállta irán vatikáni nagykövetségének épületét. a fiatalok először azt követelték, hogy a sajtó képviselőivel találkozassanak. majd amikor a rendőrség az utcát lezárta, képviselőjük kijelentette, hogy a modzsahedinek szervezetéhez tartoznak, amely magára vállalta a teheráni robbantás elkövetését.

az iráni köztársaság vatikáni képviseletének megszállása azoknak a khomeini-ellenes akcióknak a sorába tartozik, amelyeket szélsőséges iráni diákok nyugat-európa különböző városaiban hajtottak végre a közelmúltban. augusztus 24-én és 25-én, mint ismeretes, stockholm illetve brüsszel és hága iráni diplomáciai képviseletére hatoltak be szélsőséges iráni diákok.

római akciójuk egyébként délután befejeződött, s a nagykövetséget rövid időre megszálló diákok elhagyták az épületet.

ke/fe pl bs

18.59

010981 0957

-.-

sk0057 4 230 mtik1063

sierra leone - rendkívüli állapot

freetown, 1981. szeptember 1. /reuter/taszsz/ - siaka stevens, sierra leone elnöke kedden rendkívüli állapotot hirdetett ki az országban. az intézkedésre azt követően került sor, hogy az ország szakszervezetei általános sztrájkot határoztak el gazdasági reformköveteléseik alátámasztására.

a sierra leone-i munkás kongresszus /slc/ központját körülvették a biztonsági erők, és meg nem erősített források azt jelentették, hogy 15 szakszervezeti vezetőt letartóztattak.

a stevens elnök által kedd reggel, a rádió útján kihirdetett rendkívüli állapot ideje alatt bírósági tárgyalás nélkül is letartóztathatnak bárkit.

del

--- az sllc követeléseit egyebek között magukban foglalják az alapvető élelemiszerek árának leszállítását, a munkanélküliség csökkentését.

--- a hétfőn a kormány képviselőivel megtartott három találkozó holtpontra jutott, és az slc főtitkára hétfőn azt nyilatkozta a sajtónak, hogy a sztrájkot megkezdik.

... wr pl bs

19.12 010981 1004

-.-

sk0058 4 230 mtik1064

közép-afrika

--- bangui, párizs, 1981. szeptember 1.
/mti-ap/upi/reuter/afp/dpa/taszsz/ - a banguiból érkező hírek szerint andré kolingba tábornok, az ország fegyveres erőinek vezérkari főnöke az új „erős ember”, a közép-afrikai köztársaságban, miután kedden a hadsereg átvette a hatalmat, a fővárosban egyébként nyugalom van, az utcákon katonai járőrök cirkálnak, a stratégiai fontosságú objektumokat a hadsereg alakulatai szállták meg, az üzletek és a hivatalok zárva vannak.

--- kolingba tábornok a bangui rádió által sugárzott üzenetében közölte, hogy david dacko köztársasági elnök egészségi állapota és az országban hat hónapja tartó politikai feszültség miatt kérte az államfő és kormánya lemondását. a tábornok szerint a hadsereg addig gyakorolja a hatalmat, amíg meg nem érnek a feltételek ahhoz, hogy ismét polgári kormányzat vegye át az ország irányítását. arra kérte a lemondatott kormány tagjait, hogy további rendelkezésig ne hagyják el otthonukat. a tábornok bejelentette, hogy felfüggesztették az alkotmányt és a politikai pártok tevékenységét, de rendkívüli állapotot és kijárási tilalmat nem rendeltek el. kolingba hangsúlyozta: az új hatalom tiszteletben tartja „a baráti országokkal kötött megállapodásokat és egyezményeket”,.

--- a francia külügyminisztérium szerint a bangui francia nagykövetet dacko levélben tájékoztatta arról, hogy „rossz egészségi állapotára való tekintettel”, átadta a hatalmat a hadseregnek. ezt megelőzően dacko háziorvosa telefonon közölte a hírt a bangui francia nagykövettel. dacko egyelőre szabadlábon van, a volt államfő hétfő délután óta a banguitól mintegy 100 kilométerre fekvő birtokán tartózkodik.

sl

a politikai feszültség március óta éleződött az országban: akkor dackót csupán a szavazatok 50,2 százalékával választották hatéves mandátummal újra elnökké. az államfő ellenfelei a választás meghamisításával vádolták dackót. az elnökválasztás után kirobbant sokhelyütt franciaellenes zavargásokban többen életüket veszítették, ezért az államfő egy időre rendkívüli állapotot hirdetett. a feszültség azonban nem csökkent. július 14-én egy bangui moziban pokolgép robbant. a merénylet következtében három ember meghalt és 32 - többségükben francia katonák - pedig megsebesült. a merényletete követően ismét zavargások támadtak, s dacko július 19-én a rend fenntartása érdekében teljhatalommal ruházta fel a hadseréget és a rendkívüli állapot felügyeletével kolingbát bízta meg. kolingbát július 30-án a közép-afrikai hadsereg legmagasabb rangú tisztjévé, hadseregtábornokká nevezték ki.

lp pl bs

19.23 010981 2582

sk0059 4 230 mtik1065

közel-kelet - izrael

jeruzsálem, 1981. szeptember 4. /up1/reuter/ - élesen támadta franciaországot és ausztriát jichak samir izraeli külügyminiszter kedden jeruzsálemben mondott beszédében. a miniszter kereken elutasította a palesztinai felszabadítási szervezettel való párbeszéd gondolatát, s a két nyugat-európai államot azzal vádolta meg, hogy az arab olajállamok jóindulatát izrael biztonságának árán akarják elnyerni.

egy magát megnevezni nem kívánó izraeli kormánytisztviselő úgy nyilatkozott, hogy begin miniszterelnök közelgő amerikai látogatása során újból hangot akar adni ellenzésének a tervezett amerikai-szaudi fegyverügylettel kapcsolatban. a forrás szerint ugyanakkor begin el akarja kerülni, hogy a szaudi királyságnak szánt amerikai radar-felderítő awacs-gépek miatt konfrontáció keletkezzék közte és reagan között.

kj pl bs

19.27 010981 0874

ld

sk0060 4 230 mtik2001

vietnam - évforduló /1.rész/

dunai péter, az mti tudósítója jelenti:

hanoi, 1981. szeptember 1. /mti/ - kedden este hanoiiban ünnepi nagygyűlésen emlékeztek meg a vietnami első munkás-paraszti állam, a vdk megalakulásának 36. évfordulójáról. megjelentek a párt és az állami vezetők - le duan, a vkp-kb főtitkára, truong chinh, az államtanács elnöke, pham van dong miniszterelnök és mások, valamint a diplomáciai testület képviselői. to huu, a vkp-kb politikai bizottságának tagja, első miniszterelnök-helyettes mondott ünnepi beszédet, s mindennekelőtt a jelenlegi vietnami helyzettel foglalkozott. szólt az eredmények mellett a hibákról és a hiányosságokról is. áttekintette az elmúlt néhány év vívmányait, beszélt a mezőgazdaságban, az iparban elért haladásról, a párt negyedik kongresszusa célkitűzéseiről, a belpolitikai életet illetően pedig az új alkotmány jelentőségét huzta alá, amely - mint mondta - alapot ad a társadalom kollektív vezetésének továbbfejlesztésére.

to huu ezután kijelölte a kettős stratégiai célt: egyfelől építeni a szocializmust, másfelől pedig biztosítani a haza védelmét. ezzel összhangban felhívta a figyelmet, hogy meg kell szilárdítani, ha lehetséges, bizonyos mértékig növelni kell a nép életszínvonalát, szelektív módon építeni a szocializmus anyagi és műszaki alapjait, erősíteni a haza védelmét.

elsőbbséget kell adni a mezőgazdaságnak, kihasználva a bőséges munkaerőtartalékokat, a feltöretlen földeket, az iparfejlesztésben a szelektivitást, az alapvető szükségleteket /alapanyagok, energia, fogyasztási és exportcikkek/, a közlekedési-szállítási gondok megoldását kell szem előtt tartani. a beruházáspolitikában is a szelektivitásra helyezte a hangsúlyt, aláhuzva a szovjetunióval, a legst országokkal közösen megvalósítandó vállalkozások jelentőségét. beszélt az árrendszer, a piaccgádkodás egyes elemei, a külkereskedelem fontosságáról, valamint arról, hogy keményen fel kell lépni a szocialista építést akadályozó mindenféle szabotázsselekmény, korrupció, spekuláció ellen. összefoglalva a beszéd miniegy kétharmadát kitevő gazdasági kérdéseket, to huu rámutatott: a gazdasági irányítórendszer reformjával egyidőben végre kell hajtani az államapparátus átszervezését is, még nagyobb hangsúlyt helyezve a kollektív vezetés elvének megvalósítására.

dp/ve ht bs

19.54

010981 2339

sk0061 4 230 mtik2002

vietnam - évforduló / 2. rész /

... ezután a nemzetközi politikáról esett szó, mint a térséget aggasztó fő problémát említette to huü a mind szorosabbá váló kínai-amerikai együttműködést, amely - mint mondotta - nemcsak délkelet-áziát fenyegeti, hanem veszélyt jelent az egész világ békéjére, stabilitására is. Beszélt a három indokínai ország - vietnam, laosz és kambodzsa - testvéri együttműködéséről, a szovjetunióval való kapcsolatok elmélyítéséről. aláhuzta: az indokínai országok javaslatai, nevezetesen, hogy kezdejenek párbeszédet az asean országokkal, összhangban állnak a térség valamennyi országa békéjének, biztonságának az érdekeivel. kina - kapcsán rámutatott: határozott harcot vívunk a pékingi kormányzat országunkat fenyegető agresszív törekvései ellen, ugyanakkor azon vagyunk, hogy a békés egymás mellett élés elve alapján helyreálljanak a két ország, a két nép normális kapcsolatai.

... vietnam nemzetközi kötelezettségeiről szólva kiemelte: a vszk a szocialista közösség, a kgsz tagja, ugyanakkor szoros kötelekék fűzik az el nem kötelezettek mozgalmához is. erősítjük szolidaritásunkat a szovjetunióval, éppugy, mint a másik két indokínai testvérországgal, a szocialista közösség tagjaival. ez pártunk, államunk külpolitikájának az alapja, s a jövőben is ez marad - mondotta. lengyelországgal kapcsolatban reményét hangoztatta, hogy a lemp, a nép megvédi a szocialista rendszert. végül az ország küszöbönálló kiemelkedő jelentőségű eseményéről, az év végén tartandó ötödik pártkongresszusról beszélt. ennek kapcsán kiemelte, hogy az elmúlt időszakban a nehézségek ellenére a néptömegek megőrizték a pártba, és annak vezetésébe vetett bizalmukat. az 5. pártkongresszuson kidolgozzák a nyolcvanas évekre vonatkozó politikai és gazdasági feladatokat, az 1981-85-ös ötéves terv célirányait.

... dp/ve ht bs

19.58

010981 1841

ad

sk0062 4 230 mtik2003

Lengyel összefoglaló

Kolemen István és Zsebesi Zsolt, az mti tudósítói jelentik:

Varsó, 1981. szeptember 1. /mti/ - a Lengyelország elleni hitlerista támadásnak, a második világháború kitörésének 42. évfordulójára emlékeztek kedden szerte Lengyelországban. Varsóban az ismeretlen katona sírjánál ünnepélyes őrségváltás volt, Stanisław Kania, a Lemp központi bizottságának első titkára és Wojciech Jaruzeński miniszterelnök, nemzetvédelmi miniszter a honvédő harcok veteránjaival találkozott. Mint Kania a többi között hangsúlyozta, a veteránokra ma is nagy szükség van a szocialista rendszer vívmányainak védelmezésében.

Előzőleg, egy másik veterán-találkozón Mieczysław Moczarski, a lengyel partizán szövetség elnöke kijelentette: nem szabad megengedni, hogy olyan helyzet alakuljon ki, amelyben az állam, vagyis a lengyel népköztársaság elveszti létének alapját.

A lengyel hírügynökség jelentése szerint megkezdődött azoknak a huligánoknak a kihallgatása, akiket azután tartóztattak le, hogy hétfőre virradóra a tarnówi vajdaságban lévő Radgoszczban tétlenül bántalmazták hat rendőrt, majd kövekkel bezúzták a helyi rendőrőrs épületét. A bántalmazott rendőrök közül az egyik állapota továbbra is súlyos, s változatlanul nem került még elő az a szolgálati fegyver, amelyet a garázdák elvettek az egyik rendőrtől.

Bydgoszczban kedden kollektív tiltakozást jelentett be a vajdasági ügyészség amiatt, hogy a regionális szolidaritás-szervezet propaganda-kampányt folytat a vajdasági főügyész helyettese ellen. Ő vezeti a vizsgálati eljárást a helyi szolidaritás egyik aktivistája ügyében, akit még júniusban ideiglenesen őrizetbe vettek, ugyanis a szocialista rend megdöntésére, a Lemp-vezető szerepének

felszámolására uszító anyagokat terjesztett. Az illető: Piotr Kruczyński a „nemzeti felszabadítási szövetség”, illegális szervezet propagandistája volt, s mint ilyen, azoknak a röpiratoknak a továbbításával is foglalkozott, amelyek a hatalom ellen vívandó fegyveres harcra bujtogattak. Kruczyńskit hétfőn feltételelesen szabadlábra helyezték, a helyi szolidaritás mégis „Bydgoszcz első politikai foglyaként”, emlegeti, s „teljes védelemről”, biztosította a vajdasági ügyészséggel szemben.

de

mint varsóban közölték, az utóbbi időben megszorított gépellátások miatt a lengyel rendőrség az eddiginél szigorúbban ellenőrzi majd az utásokat és a repülőtereket, a kézicsomagokat alaposan átvizsgálják, ittas egyéneket nem engednek felszállni a repülőre, s lemaradnak azok is, akik a szokásos jelentkezési időnél később érkeznek a repülőterre.

kn-zse/ve ht bs

20.06 010981 2606

sk0063 4 230 mtik2004

szovjet vezetők távirata

moszkva, 1981. szeptember 1. /taszsz/- Leonid brezsnyev, az szkp kb főtitkára, a szovjetunió legfelsőbb tanácsa elnökségének elnöke és nyikolaj tyihonov, a szovjetunió minisztertanácsának elnöke a vietnami szocialista köztársaság nemzeti ünnepe alkalmából üdvözlő táviratot küldött a vietnami vezetőknek és vietnam népének.

a szovjet vezetők távirata az augusztusi forradalom és a független vietnam 1945-ben történt megalapításának jelentőségét hangsúlyozva, méltatja a vietnami nép napjainkig megtett útját, a vietnami szocialista köztársaság a szovjetunióval, a szocialista közösség többi országával, valamennyi haladó erővel szoros együttműködésben aktívan járul hozzá a szocializmus ügyének, az egyetemes békének és a nemzetközi biztonságnak a megszilárdításáért vívott harchoz, s az ázsiai kontinensen a jószomszédi kapcsolatok erősítésére, délkelet-ázsia békevezettté változtatására törekszik - hangsúlyozza a szovjet vezetők távirata, amelyben a szocialista vietnam építésében újabb sikereket kívánnak a vietnami népnek.

ti ht bs

20.09 010981 1092

ll

sk0064 4 230 mtik2005

angola

Lisszabon/Luanda/washington/prága, 1981. szeptember
1./efe/taszsz/afp/ - az angolai légvédelmi erők angolai déli részén
lelőttek egy mirage típusú dél-afrikai repülőgépet - jelentette
kedden az angolai nemzetvédelmi minisztérium. ezzel tízre emelkedett
a dél-afrikai agresszió kezdette óta angolai területen lelőtt
elleneséges repülőgépek száma. a jornal de angola című újság
tudósítójának jelentéséből kitűnik, hogy az angolába behatoló
dél-afrikai agresszorok vegyifegyvereket használnak a polgári
lakosság ellen és a „felperzselt föld” taktikáját alkalmazzák az
országban.

a dél-afrikai csapatok megszállás alatt tartják cunene
tartományt, és semmi jel nincs arra, hogy megkezdtek volna a
csapatok kivonását a megszállt területekről - mutatott rá pedro
maria ionha angolai nemzetvédelmi miniszter, mint már jelentettük, a
miniszter lubangoban tartott sajtókonferenciáján hangoztatta: „az
angola elleni támadás a haladó politikát folytató fejlődő országok
elleni imperialista stratégia része, és célja, hogy megakadályozza a
namibiai kérdés megoldását, - hangsúlyozta. ionha nyilatkozatában
ismételten megerősítette, hogy angola továbbra is feltétel nélkül
támogatja a délnyugat-afrikai népi szervezet/swapo/ vezetésével
harcoló namibiai népet.

angola portugáliai nagykövete kedden lisszaboni
sajtóértekezletén rámutatott: ha a dél-afrikai csapatok megtámadják
az angolában állomásozó kubai erőket, azok felveszik a harcot a
támadókkal. adriano sebastiao, angolai nagykövet továbbá
hangsúlyozta, hogy a légi erővel és harci járművekkel támogatott
mintegy 45 ezer dél-afrikai katona segítségével pretória
„ellenzéki” kormányt igyekszik létrehozni angolában. a cunene,
cuango-cubango, mocamedes és huila tartományok területén felállítani
tervezett „ellenzéki” kormánynak kettős feladata lenne: egyrészt a
swapo felszámolása, másrészt a haladó angolai kormány megdöntése -
mondta adriano sebastiao.

haig-amerikai külügyminiszter kedden washingtonban fogadta az
afrikai egységsszervezet robert ouko kenyai külügyminiszter vezette
küldöttségét. robert ouko kifejezte a szervezet aggodalmát, amiért
az egyesült államok akadályokat gördít az ensz namibia-határozata
megvalósításának útjába. a találkozó után tartott sajtóértekezletén a
kenyai külügyminiszter hangsúlyozta: „afrika követeli a
függetlenség haladéktalan megadását namibia számára, „.

kzs pl bs

20.15

010981 2403

ll

sk0065 4 230 mtik2006

Libia -- katonai parádé

tripoli, 1981. szeptember 1. /reuter/ap/upi/ - a libiai fővárosban kedden katonai díszszemlét tartottak a libiai forradalom győzelmének 12. évfordulója alkalmából. a nagyszabású rendezvényen a szárazföldi erők, a légiereő és a haditengerészet egységei vettek részt. a katonai parádét moamer el-kadhafi ezredes, a libiai forradalom vezetője társaságában megtekintette többek között jasszer arafat, a pfsz vb elnöke, daniel ortega, a nicaraguai sandinista nemzeti felszabadítási front országos vezetőségének tagja, valamint goukouni oueddei, a csád köztársaság elnöke is.

bl pl bs

20.15

010981 0622

sk0066 4 230 mtik2007

el nem kötelezettek - izvesztyija

moszkva, 1981. szeptember 1. /taszzs/ - a béke és a haladás tényezőjének nevezi az izvesztyija az el nem kötelezettek mozgalmát a mozgalom megalapításának 20. évfordulóját méltató cikkében.

a moszkvai délutáni lap leonyid brezsnyevnek az évforduló kapcsán fidel castróhoz, az el nem kötelezett országok mozgalmanak soros elnökéhez intézett üdvözlő táviratát idézve megállapítja: az el nem kötelezett mozgalom a béke megszilárdítása érdekében kétségtelenül pozitív hatást gyakorol a nemzetközi helyzetre. ez különösen napjainkban alapvető jelentőségű, amikor az imperializmus agresszív körei a történelmi fejlődés objektív menetével szembeeszegülve nemzetközi ügyekben mind nagyobb hangsúlyt helyeznek az erőre - írja az izvesztyija.

washington ráébredve arra, hogy az el nem kötelezett mozgalom nem csekély lehetőségekkel rendelkezik a háborus veszély, a neokolonialista kísérletek elleni harcban, pekinggel szövetségben minden eszközzel arra törekszik, hogy megossza az el nem kötelezettek mozgalmát, és éket verjen a mozgalom és a szocialista közösség közé. egyebek mellett ezt a törekvést bizonyítják azok a kísérletek is, hogy egy sor el nem kötelezett országot bevonjanak az afganisztánnal, vietnammal, kambodzsával, laossal, angolával, etiopiával, indiával és a mozgalom alapelvei mellett szilárdan kitartó más országgal szembeni provokációkba és propagandahadjáratokba - állapítja meg az izvesztyija.

M

sk0064 4 230 mtik2005

angola

Lisszabon/Luandá/washington/prága, 1981. szeptember 1. /efe/taszsz/afp/ - az angolai légvédelmi erők angolai déli részén lelőttek egy mirage típusú dél-afrikai repülőgépet - jelentette kedden az angolai nemzetvédelmi minisztérium, ezzel tízre emelkedett a dél-afrikai agresszió kezdte óta angolai területen lelőtt ellenséges repülőgépek száma. a jornal de angola című újság tudósítójának jelentéséből kitűnik, hogy az angolába behatoló dél-afrikai agresszorok vegyifegyvereket használnak a polgári lakosság ellen és a „felperzselt föld” taktikáját alkalmazzák az országban.

a dél-afrikai csapatok megszállás alatt tartják cunene tartományt, és semmi jel nincs arra, hogy megkezdtek volna a csapatok kivonását a megszállt területekről - mutatott rá pedro maria ionha angolai nemzetvédelmi miniszter, mint már jelentettük, a miniszter lubangoban tartott sajtókonferenciáján hangoztatta: „az angolai elleni támadás a haladó politikát folytató fejlődő országok elleni imperialista stratégia része, és célja, hogy megakadályozza a namibiai kérdés megoldását, - hangsúlyozta. ionha nyilatkozatában sméltelen megerősítette, hogy angola továbbra is feltétel nélkül támogatja a délnyugat-afrikai népi szervezet/swapo/ vezetésével harcoló namibiai népet.

angola portugáliai nagykövete kedden lisszaboni sajtóértekezletén rámutatott: ha a dél-afrikai csapatok megtámadják az angolában állomásozó kubai erőket, azok felveszik a harcot a támadókkal. adriano sebastiao, angolai nagykövet továbbá hangsúlyozta, hogy a légierővel és harci járművekkel támogatott mintegy 45 ezer dél-afrikai katona segítségével pretória „ellenzéki” kormányt igyekszik létrehozni angolában. a cunene, cuango-cubango, mocamedes és huila tartományok területén felállítani tervezett „ellenzéki” kormánynak kettős feladata lenne: egyrészt a swapo felszámolása, másrészt a haladó angolai kormány megdöntése - mondta adriano sebastiao.

haig-amerikai külügyminiszter kedden washingtonban fogadta az afrikai egységsszervezet robert ouko kenyai külügyminiszter vezette küldöttségét. robert ouko kifejezte a szervezet aggodalmát, amiért az egyesült államok akadályokat gördít az ensz namibia-határozata megvalósításának útjába. a találkozó után tartott sajtóértekezletén a kenyai külügyminiszter hangsúlyozta: „afrika követeli a függetlenség haladéktalan megadását namibia számára,.”

kzs pl bs

20.15

010981 2403

ll

sk0065 4 230 mtik2006

Libia - katonai parádé

tripoli, 1981. szeptember 1. /reuter/ap/upi/ - a libiai fővárosban kedden katonai díszszemlét tartottak a libiai forradalom győzelmének 12. évfordulója alkalmából. a nagyszabású rendezvényen a szárazföldi erők, a légi erők és a haditengerészet egységei vettek részt. a katonai parádét moamer el-kadhafi ezredes, a libiai forradalom vezetője társaságában megtekintette többek között jasszer arafat, a pfsz vb elnöke, daniel ortega, a nicaraguai sandinista nemzeti felszabadítási front országos vezetőségének tagja, valamint goukouni oueddei, a csád köztársaság elnöke is.

bl pl bs

20.15 010981 0622

-.-

sk0066 4 230 mtik2007

el nem kötelezettek - izvesztyija

moszkva, 1981. szeptember 1. /taszsz/ - a béke és a haladás tényezőjének nevezi az izvesztyija az el nem kötelezettek mozgalmát a mozgalom megalapításának 20. évfordulóját méltató cikkében.

a moszkvai délutáni lap leonyid brezsnyevnek az évforduló kapcsán fidel castrohoz, az el nem kötelezett országok mozgalmának soros elnökéhez intézett üdvözlő táviratát idézve megállapítja: az el nem kötelezett mozgalom a béke megszilárdítása érdekében kétségtelenül pozitív hatást gyakorol a nemzetközi helyzetre. ez különösen napjainkban alapvető jelentőségű, amikor az imperializmus agresszív körei a történelmi fejlődés objektív menetével szembeeségülve nemzetközi ügyekben mind nagyobb hangsúlyt helyeznek az erőre - írja az izvesztyija.

washington ráébredve arra, hogy az el nem kötelezett mozgalom nem csekély lehetőségekkel rendelkezik a háborus veszély, a neokolonialista kísérletek elleni harcban, pekinggel szövetségben minden eszközzel arra törekszik, hogy megossza az el nem kötelezettek mozgalmát, és éket verjen a mozgalom és a szocialista közösség közé. egyebek mellett ezt a törekvést bizonyítják azok a kísérletek is, hogy egy sor el nem kötelezett országot bevonjanak az afganisztánnal, vietnammal, kambodzsával, laossal, angolával, etiopiával, indiával és a mozgalom alapelvei mellett szilárdan kitartó más országgal szembeni provokációkba és propagandahadjáratokba - állapítja meg az izvesztyija.

del

a nemzetközi kapcsolatok gyakorlata is megerősíti annak objektív jellegét, hogy az alapvető nemzetközi kérdésekben a szocialista országok és az el nem kötelezett országok közös, illetve egymáséhoz közelálló álláspontot foglalnak el. a gyakorlat ugyanakkor azt is megmutatja, hogy az el nem kötelezett országoknak a jelenkor élenjáró, haladó erőivel folytatott aktív együttműködése az el nem kötelezett mozgalom tekintélyének erősödését és növekedését segíti elő - írja az izvesztyija.

ti ht bs

20.19 010981 1975

sk0067 4 230 mtik2008

nszk - dgb

bonn, 1981. szeptember 1. /mti/ - országos háborúellenes napot szervezett kedden a német szakszervezeti szövetség /dgb/ a második világháború kitörésének 42.évfordulóján.

a düsseldorfbán megtartott központi gyűlésen heinz oskar vetter, a dgb elnöke az atomfegyverek fokozatos betiltását követelte. első lépésként a szakszervezeti vezető azt javasolta, hogy az egész európai kontinens legyen mentes a közép-hatótávolságu nukleáris fegyverektől.

a több nyugatnémet városban megrendezett gyűlésekkel egyidejűleg a német szakszervezeti szövetség aláírásgyűjtő akciót indított, leszereléssel a békéért, jelszóval. az akcióval a dgb arra akarja rábírni a nyugatnémet parlamentet és a kormányt, hogy tegyen meg mindent a szovjet-amerikai leszerelési tárgyalások mielőbbi megkezdése érdekében. bonni értékelések szerint ugyanakkor a dgb a kampánnyal ellensúlyozni akarja az egyre erősödő békemozgalomnak a szakszervezeti tagságra gyakorolt hatását is.

fkj/ve pl bs

20.22 010981 1003

sk0068 4 230 mtik2009

amerikai szenátorok - 1. rész,

moszkva, 1981. szeptember 1. /mti/ - vitalij petrovics ruben, a szovjetunió legfelsőbb tanácsa nemzetiségi tanácsának elnöke kedden moszkvában fogadta alan cranston és charles mathias amerikai szenátorokat. a két politikus a szovjetunió parlamenti csoportjának meghívására tartózkodik moszkvában. a találkozón megvitatták a nemzetközi helyzet, a szovjet-amerikai kapcsolatok és a parlamentközi kapcsolatok néhány időszerű kérdését.

az amerikai szenátorok megbeszélést folytattak andranyik melkonovics petroszjanccal, a szovjetunió állami atomenergia bizottság elnökével is, s látogatást tettek a szovjet tudományos akadémia egyesült államok és kanada intézetében. /folyt/

... fl dm pl bs

20.25 010981 0741

sk0069 4 230 mtik2010

amerikai szenátorok - ruben / 2 rész /

a szerkesztőségek tájékoztatására!

washington, 1981. szeptember 1. /mti/ - cranston és mathias szenátorok személyében a szovjetunióval folytatott fegyverzetkorlátozási tárgyalások két prominens pártfogója érkezett moszkvába - hangoztatták külügyminisztériumi források, aláhuzva, hogy nem hivatalos látogatásról van szó.

washingtonban számítanak arra, hogy a két szenátort a szovjet fővárosban igen magas szinten fogadják. legutóbb tavaly nyáron charles percy szenátor személyében látogatott ilyen rangos törvényhozó a szovjetunióba, s percyt - aki közben a szenátus külügyi bizottságának elnöke lett - leonyid brezsnyev, andrej gromiko és dmitrij usztyinov is fogadta.

reagan beiktatása óta cranston, a külügyi bizottság rangidős demokratapárti tagja és a republikánus mathias az első tekintélyes szenátusi személyiség, aki moszkvába látogatott. megbízható - hivatalos forrásból származó értesülés szerint a két szenátor

de

elutazása előtt konzultációkat folytatott a state department illetékeseivel, nem ismeretes, de, nem kizárt, hogy személyesen haig külügyminiszterrel is tárgyaltak erről az útról. ennek megfelelően az idézett források úgy vélik, hogy bár a szenátorok állásfoglalásai, nem kötelezik, a kormányzatot, a látogatásnak a tervezett grömiko-haig találkozó előtt lehet bizonyos jelentősége washington, előzetes tájékozdása, szempontjából.

... br/fe pl bs

20.28 010981 1486

sk0070 4 230 mtik2011

cheysson - visszhang

jeruzsálem, 1981. szeptember 1. /afp/ - az izrael által megszállva tartott ciszjordánia és a gázai-övezet több ismert palesztin személyisége üdvözölte azt a találkozót, amely vasárnap zajlott le beirutban claude cheysson francia külügyminiszter és jasszer arafat, a palesztinai felszabadítási szervezet vezetője között.

basszam sakaa nabluszi polgármester, ibrahim dakkak, a ciszjordániai mérnökök szakszervezeti szövetségének elnöke, valamint rasad el-sava gázai polgármester szerint a fejlemény az első konkrét lépés azon az úton, amelyen a francia diplomácia a camp david-i keretek áttörésével indult el. cheyssonnak ez a pozitív lépése javára szolgál a palesztinok jogai nemzetközi elismerése ügyének, - hangsúlyozták

... kj pl bs

20.30 010981 0779

xl

sk0071 4 230 mtik2012

pugwash-konferencia - fórum - 1.rész.

banff, /kanada/ 1981. szeptember 1. /taszsz/ - augusztus 28.-án a kanadai alberta tartomány banff városában megnyílt a 31. pugwash-konferencia. a nem hivatalos tanácskozáson 50 országból mintegy 200 tudós vitatja meg a nemzetközi kapcsolatok legidősebb kérdéseit. a fórum résztvevői kijelentették, hogy aggódnak az egyesült államok kormányzatának agresszív militarista irányvonala által keltett nemzetközi feszültség miatt.

paul warnke, az egyesült államok fegyverzetellenőzési és tesztelési hivatalának volt igazgatója kijelentette, hogy a reagan-kormányzat politikája illuzórikus, amikor lehetségesnek tartja, hogy újabb fegyver-rendszerek beállításával stratégiai fölényre tehet szert a szovjetunióval szemben. a fegyverzetek ellenőrzése nemcsak az egyesült államok, hanem az egész világ érdekeit is szolgálja.

oloř palme volt svéd miniszterelnök a konstruktív szovjet-amerikai párbeszéd mihamarabbi felújításáért szállt sikra. rámutatott, hogy amennyiben a hadászati fegyverzetek korlátozásának folyamata megszakad, ez a nukleáris fegyverkezési verseny fokozódásához, az atomfegyverek elterjedéséhez vezethet. a volt svéd kormányfő elítélte washington militarista terveit, s kijelentette, hogy a föld békéje érdekében, a háború esztelensége ellen mozgósítani kell a világ közvéleményét.

georgij arbatov szovjet akadémikus felszólalásában hangsúlyozta, hogy a szovjetunió mint a múltban, úgy jelenleg és a jövőben is a béke és a nemzetközi biztonság erősítésének elszánt harcosa marad. elmondta, hogy a szovjetunió a fegyverzetkorlátozás kérdésében több konstruktív kezdeményezést tett, valamint kész megvitatni és meghallgatni minden javaslatot. a tárgyalások egyetlen akadálya a egyesült államok negatív álláspontja. /folyt./

ts ht bs

20.35

010981 1817

del

-.-

sk0072 4 230 mtik2013

pugwash-konferencia - fórum - 2. rész.

Charles Percy, a Egyesült Államok szenátusa külügyi bizottságának elnöke védelmébe vette a Reagan-kormányzat veszélyes politikáját. Igyekezett igazolni a Washington szovjetellenes kampányát, a nemzetközi feszültség további fokozására irányuló politikáját. A szenátor a „szovjet fenyegetésről”, szóló amerikai tézist emlegette. Sikra szállt azért, hogy a hadászati fegyverzetek korlátozásáról folytatott tárgyalásokat kössék össze egyéb kérdésekkel, amelyek pedig semmiképpen nem tartoznak oda.

ts ht bs

20.37 010981 0564

sk0073 4 230 mtik2014

rövid hírek

évforduló

Aden, 1981. szeptember 1. /taszsz/ - kedden Adenben katonai díszszemle keretében emlékeztek meg a jemeni népi demokratikus köztársaság hadserege megalakításának 10. évfordulójáról. A díszszemlén, amelyen részt vett Ali Nasszer Mohammed Hasszani, a jemeni szocialista párt központi bizottságának főtitkára, a legfelsőbb népi tanács elnökségének elnöke, Abu-Bakr Baazib, a jemeni szocialista párt kb politikai bizottságának tagja, a kb titkára mondott ünnepi beszédet.

francia atomtengeralattjáró

Cherbourg, 1981. szeptember 1. /ap/ - Franciaországban kedden vízre bocsátották az ország második atommeghajtású tengeralattjáróját, a 2400 tonnás „Saphir”, -t. A hajó várhatóan 1984-ben - hosszantartó próbajáratok után - kezdi meg üzemeltetését. Franciaország 1979-ben bocsátotta vízre első atommeghajtású tengeralattjáróját, amelyet a jövő nyáron állítanak rendszerbe.

hó a kalahári-medencében

Johannesburg, 1981. szeptember 1. /reuter/ - Havazással érkezett meg a tavasz Afrika déli, dél-nyugati részére. Egy dél-afrikai meteorológiai intézet jelentése szerint emberemlékezet óta nem esett

még hé a kalahári-medencében, a furcsa természeti jelenség érdekességét még az is fokozza, hogy az elmúlt öt évben - .. dél-nyugat-afrikának ezen a részén nem hullott csapadék. a hőmérséklet is nagyon alacsony, windhoekben minusz öt fokot, fokvárosban pedig minusz tizenöt fokot mértek a tavasz első napján.

ur pl bs

20.44 010981 1470

sk0074 4 230 mtik2015

rövid hírek

évfordulós ünnepség

belgrád, 1981. szeptember 1. /mti/ - belgrádban kedden délután ünnepélyesen megemlékeztek az el nem kötelezett országok 1961. szeptember 1. és 6. között a jugoszláv fővárosban megtartott első csúcserőkezelésének 20. évfordulójáról. a parlament épületében megrendezett díszgyűlésen a szövetségi, köztársasági és tartományi politikai, állami és társadalmi szervek és szervezetek legmagasabb tisztségviselői vettek részt. az évforduló alkalmából a parlament épületében márványtáblát helyeztek el, amely emléket állít a tito elnöklétével 20 évvel ezelőtt lezajlott történelmi eseménynek.

nixon - kreisky

bécs, 1981. szeptember 1. /dpa/ - richard nixon, volt amerikai elnök kétnapos bécsi magánlátogatása során kedden találkozott bruno kreisky osztrák kancellárral. a volt amerikai elnök szerdán hamburgba repül.

repülőgép-eltérítők - ítélet

szófia, 1981. szeptember 1. /mti/ - egyenként három évi szabadságvesztésre ítélte a szófiai városi bíróság kedden azt a négy török repülőgép-eltérítőt, akik a török légitársaság istanbul és ankara között közlekedő menetrendszerű járatát ez év május 24-én burgaszba kényszerítették. a légikalózok több mint 30 órán át tartották hatalmukban a gépet, amelynek utasait és személyzetét az illetékes bolgár szervek körültekintő eljárásának köszönhetően sikerült megmenteni.

dl

spanyolország - hivatali eskü

madrid, 1981. szeptember 1. /afp/ - kedden jános károly király előtt letette a hivatali esküt a spanyol kormány két új minisztere. pio cabanillas gallas miniszterelnökségi-miniszter váltotta fel francisco fernandez ordonezt az igazságügyminiszteri poszton, míg matias rodriguez inciarte, a miniszterelnökségi ügyek korábbi államtitkára lett cabanillas utódja.

wr pl bs

20.55 010981 1800

sk0075 4 230 mtik2016

portugál kormány - 2.

liszabon, 1981. szeptember 1. /reuter/afp/dpa/ - francisco pinto balsemao portugál kijelölt miniszterelnök kedden délután jóváhagyásra benyújtotta 15 tagú kormányának névsorát antonio ramalho eanes köztársasági elnöknek. balsemao a belem elnöki palotából távozóban újságíróknak elmondotta: eanes elnök szerdán közli vele, elfogadja-e a jövődi kormány összetételét.

ha jóváhagyja a kabinetet, az új kormányt a hét végén iktatja be hivatalosan az államfő. balsemaónak ezután tíz napja lesz arra, hogy a parlament elé terjessze kormányprogramját, a törvényhozás pedig háromnapos vita után szavaz majd róla.

emlékeztetes, hogy az előző kormánynak is balsemao volt a vezetője, augusztus 10-én azonban lemondott, mivel bírálatok érték pártja, a szociáldemokrata párt jobbszárnya részéről. a jobboldali kormánykoalíció legnagyobb pártjának számító szociáldemokrata párt országos tanácsa később bizalmat szavazott balsemaonak és felkérte, vállalja el az új kormány megalakítását. miután a kormánykoalíció két másik tagja, a demokrata szociális centrum párt és a monarchista néppárt szintén balsemao újrajelölése mellett foglalt állást, a legfelsőbb forradalmi tanács is beleegyezését adta balsemao megbízásához és eanes elnök augusztus 25-én fél is kérte a volt miniszterelnököt az új kormány megalakítására.

politikai megfigyelők balsemao most benyújtott kormánylistájából arra következtetnek, hogy a megalakítandó új kabinet még jobboldalibb politikát folytat majd, mint elődje. diogo freitas do amaral, a demokrata szociális centrum párt elnöke, aki korábban nem volt hajlandó részt venni a kormányban, most a

ad

miniszterelnök-helyettesi és hadügyminiszteri posztot kapja az új kabinetben. do amara! pártja egyébként öt tárcát mondhat magáénak: a hadügyi; a szociális; a mezőgazdasági, kereskedelmi és halászati; az ipari, energia és külkereskedelmi, valamint a kulturális és tudományos ügyi tárcákat. a külügyminiszter továbbra is a független andre goncalves pereira lesz, a belügyeket a szociáldemokrata párthoz tartozó angelo correira irányítja, és a szociáldemokrata joao salgueiro került az igen fontos pénzügyi és tervezési minisztérium élére.

lp pl bs

21.09 010981 2214

sk0076 4 230 mtik2017

teheráni lap - taszsz

teherán, 1981. szeptember 1. /taszsz/ -a taszsz hírügynökség teheráni jelentésében idézte az azadegan című iráni lapot, amely gazdasági reform bevezetésének szükségességét hangsúlyozta.

az iráni gazdasági problémák megoldásával foglalkozó cikkében a lap megállapította: az iráni kormánynak meg kell értenie, amennyiben nem hajtanak végre agrárreformot, akkor az imperializmus iránban fokozatosan helyreállítja pozícióit. az ujság figyelmeztetett: az imperializmus behatolásának több útja, - politikai, katonai és gazdasági - létezik. felszabadultunk az imperializmus politikai és katonai függősége alól, ugyanakkor a gazdasági vonatkozásról sem szabad megfeledkeznünk - írta az azadegan, hozzáfűzve: az új iráni kormánynak khomeini azon szavait követve, hogy „sohasem leszünk a kapitalisták és a feudalisták hivei”, hatékony intézkedéseket kell tennie mezőgazdasági téren - állapította meg a teheráni lap.

az ujság véleménye szerint az is elengedhetetlen, hogy a falusi lakosság jólétének növelését kölcsönök, vetőmagok, műtrágyák és gépek rendelkezésre bocsátásának útján biztosítsák.

ti pl bs

21.20 010981 1153

sk0077 4 250 mtik2018

franciaország - közép-afrika /1.rész/

baracs dénes az mti tudósítója jelenti

párizs, 1981. szeptember 1. /mti/ - a kedd estig párizsba érkezett jelentések a közép-afrikai hatalomátvétel békés és minden valószínűség szerint megegyezéssel jelleget emelik ki, így párizs első reagálásában franciaország be nem avatkozását hangsúlyozta. egyelőre nincs jele annak, hogy a hatalomra jutott hadsereg lényegesen eltérő politikai irányvonalat kívánna folytatni, mint a megdöntött elnök - akit annak idején 1979. szeptember 20-án francia közreműködéssel szervezett puccs állított az ország élére a giscard d'estaing kormányzata számára kényelmetlenné vált bokassa császár megbuktatásával.

a gazdasági és politikai helyzet az elmúlt hónapokban, azt köverson, hogy david dacko elnök minimális többséggel győzött a márciusi elnökválasztáson - amelynek „tisztaságát” az ellenzék létségbevonata - gyorsan romlott a közép-afrikai köztársaságban. a nemzetgyűlési választásokat dacko elhalasztotta, majd a július 14-i merénylet után, amely három halálos áldozatot követelt, kihirdette a rendkívüli állapotot és betiltotta a pártok működését. a francia kormányzat, amely a közép-afrikai költségvetés legnagyobb részét szolgáltatja és 4100 katonát tart részben banguiban, részben a touari támaszponton, hűvösen reagált dacko intézkedésére. a szocialisták, akik dackoban giscard kreaturáját látták, a közép-afrikai hatóságok további támogatása mellett döntöttek, de az ellysée-palota köreiből emlékeztettek a rendkívüli állapot életbeléptetésekor arra, hogy a néhány nappal korábban mitterrandnál látogatást tevő közép-afrikai miniszterelnök nem szólt ilyen intézkedések bevezetésének tervéről. /folyt./

bd/ve pl bs

21.33

010981 1726

del

-.-

sk0078 4 230 mtik2019

franciaország - közép-afrika /2.rész/

dacko elnök ezt követően feloldotta a rendkívüli állapotot, megbizta vezérkari főnökét - aki most a hatalomátvételt irányította - hogy a katonaságot tartsa riadó-készültségben és biztosítsa ellenőrző funkciójának teljesítését. a dacko-kormányzat feloldotta a pártok tevékenységének felfüggesztésére szóló rendeletet is - viszont az új hatalom, a katonaság első dolga volt az alkotmány felfüggesztése mellett a pártok tevékenységének betiltása is, az intézkedés egyrészt a szocialisták által rokonszenvvel kezelt ubangui hazafias front-munkáspárt nevű szervezetet sújtja, amelynek vezetője Abel Goumba, másrészt Ange Patasse, az elnökválasztásokon a voksoknál több, mint egyharmadát megszerző ellenzéki elnökjelölt pártját, a közép-afrikai népi felszabadítási mozgalmát. Patasse, mint ismeretes, korábban Bokassa miniszterelnöke volt.

így a párizsi kommentátorok szemében a vezérkari főnök hatalomátvételével - amelyre Dacko elnök egészségi állapotát hozta fel indokul - végülis annak a rendkívüli állapotnak a körülményei jöttek létre, amelyet Dacko, elébe menve párizs-óhajának, visszavont, nem ismeretes azonban egyelőre, mi a politikától eddig tartózkodó hadsereg programja és kik az új közép-afrikai politikai garnitúra tagjai. párizs, amely néhány héttel korábban új egyverszálításokat ígért a közép-afrikai hadseregnek és megintotta a még Giscard által közép-afrikába vezényelt katonai erőt az országban, Charles Hernu hadügyminiszter nyilatkozatával franciaország be nem avatkozását hangsúlyozta.

bd/fe pl bs

21.35 010981 1587

-.-

sk0079 4 230 mtik2020

waldheim

baracs dénes az mti tudósítója jelenti

párizs, 1981. szeptember 1. /mti/ - Kurt Waldheim, az ENSZ főtitkára kedden sürgős akcióprogram szükségességét hangoztatta a 31 legkevésbé fejlett ország számára, és a strukturális változásokat, az alapvető szociális igények kielégítését jelölte meg célként. megállapította, hogy a legkevésbé fejlett országok megsegítésére irányuló eddigi erőfeszítések csalódást keltettek és azt

ab

hangsúlyozta - akárcsak mitterrand elnök -, hogy amennyiben ezeknek az országoknak a helyzete javulna, az a nemzetközi gazdasági helyzet egészének javításához is hozzájárulna, a fejlett ipari országok érdekében is állna ilyen változás. a jelenlegi helyzet fennmaradása viszont hosszabb távon a világ békéjét és stabilitását fenyegeti - fejtette ki véleményét az ensz-főtitkára.

gamani corea, a párizsi értekezlet összehívását kezdeményező unctad - az ensz kereskedelmi és fejlesztési értekezlete - főtitkára azt javasolta, hogy az ipari országok a fejlődő országok segítésére az ensz által javasolt 0,7 százalékból 0,15 százalékot a legkevésbé fejlett országoknak nyújtsanak bruttó nemzeti termékükből. mint ismeretes, a 0,7 százalékos célkitűzéstől messze elmaradtak a fejlett tőkésországok. mitterrand azt ígérte, hogy párizs jelenlegi 0,35 százalékos hozzájárulását 1988-ra növeli 0,7 százalékra. az évtized második felére corea 0,2 százalékos kulcsszámot javasolt. az unctad főtitkára szerint a legkevésbé fejlett országok segélyigénye ebben az évtizedben 150 milliárd dollár /ami a kétszerese lenne a jelenlegi ütemnek/.

az értekezlet kedden jean-pierre cot francia együttműködési minisztert választotta elnökévé.

bd/fe pl bs

21.42 010981 1699

sk0080 4 800 mtik2022

mai külpolitikai híreink tartalomjegyzéke sk0001-sk0028-ig
budapest, 1981. szeptember 1. /mti/ -

- sk0001 várható
- sk0002 a saturnus villámai és gyűrűi
- sk0003 kambodzsai nyilatkozat
- sk0004 kania-jepisev
- sk0005 palesztin szeminárium kubában
- sk0006 nagyszínház - új évad
- sk0007 reagan munkastilusa
- sk0008 iráni helyzet
- sk0009 bartók-koncert párizsban
- sk0010 repülésirányítók
- sk0011 közel-keleti hírek

se

sk0012 amerikai politikusok az mx-rakéta program ellen
 sk0013 salvadori összefoglaló
 sk0014 iráni áldozatok - részvétlíviratok
 sk0015-ensz bt - angola
 sk0016 rövid hírek
     la-valetta: lagorio
     london: londoni karnevál
     uj-delhi: vasuti szerencsétlenség
     ankara: halálos ítéletek
     new-york: kincskeresés hajóroncsra
 sk0017 lengyel hírek
 sk0018 angola - front
 sk0019 taszsz - angola
 sk0020 a pravda az el nem kötelezett mozgalmról
 sk0021 cdu - adócsalás
 sk0022 gyilkos iskola
 sk0023 rövid hírek
     tripoli: Libia-nicaragua
     tokió: robbanás
     washington: camilion
 sk0024 amerikai költségvetés
 sk0025 izraeli hadiipar - pravda
 sk0026 ensz bt - angola - részletes
 sk0027 atomfegyvermentes övezet
 sk0028 békegyűlések - neues deutschland
 fe bs

21.51 010981 1401

sk0081 4 800 mtik2023

külpolitikai híreink tartalomjegyzéke: sk0029-sk0063-ig

sk0029 közép-afrikai köztársaság - államcsiny
 sk0030 hanoi cáfolat
 sk0031 négyoldalú egyezmény-évforduló
 sk0032 salvador - ungo, duarte
 sk0033 colombo
 sk0034 közép-afrikai államcsiny
 sk0035 spanyol miniszter lemondása
 sk0036 hun sen - sajtóértekezlet
 sk0037 brit konzervatívok - dél-afrika

le

- sk0038 hírek hanoiából: vietnám-afganisztán
kína-vietnam
- sk0039 rövid hírek:
belgrád: szlavista konferencia
belgrád: régészeti lelet
Lima : pokolgép Limában
- sk0040 portugál kormány
- sk0041 ensz - legkevésbé fejlett országok 1.
- sk0042 ensz - legkevésbé fejlett országok 2.
- sk0043 közép-afrika - francia csapatok
- sk0044 atomenergia ügynökség
- sk0045 magyar kiállítás japánban 1.
- sk0046 magyar kiállítás japánban 2.
- sk0047 spd - gyűjtogatás
- sk0048 bi - usa
- sk0049 brandt, vogel - nyugat-berlin
- sk0050 usa - költségvetés
- sk0051 moszkvai könyvkiállítás
- sk0052 irán - miniszterelnök
- sk0053 philip potter
- sk0054 el nem kötelezettek - granma 1.
- sk0055 el nem kötelezettek - granma 2.
- sk0056 iráni diákok - követségfoglalás
- sk0057 sierra leone - rendkívüli állapot
- sk0058 közép-afrika
- sk0059 közel-kelet - izrael
- sk0060 vietnam - évforduló 1.
- sk0061 vietnam - évforduló 2.
- sk0062 lengyel összefoglaló
- sk0063 szovjet vezetők távirata

fe bs

21.52

010981 1516

sk0082 4 800 mtik2024

külpolitikai híreink tartalomjegyzéke: sk0064-sk0082-ig

- sk0064 angola
- sk0065 libia - katonai parádé
- sk0066 el nem kötelezett évforduló 1.

ce

sk0067 nszk - dgb
 sk0068 amerikai szenátorok - ruben /1.rész/
 sk0069 amerikai szenátorok - ruben /2.rész//szerk.táj./
 sk0070 cheysson - visszhang
 sk0071 pugwash-konferencia - fórum /1.rész/
 sk0072 pugwash-konferencia - fórum /2.rész/
 sk0073 rövid hírek:
     aden : évforduló
     cherbourg : francia atomtengeralattjáró
     johannesburg: hó a kalahári-medencében
 sk0074 rövid hírek:
     belgrád: évfordulás ünnepség
     bécs : nixon-kreisky
     szófia : repülőgép-eltérítők - ítélet
     madrid : spanyolország - hivatali eskü
 sk0075 portugál kormány - 2.
 sk0076 teheráni lap - taszsz
 sk0077 franciaország - közép afrika /1.rész/
 sk0078 franciaország - közép afrika /2.rész/
 sk0079 waldheim
 sk0080 tartalomjegyzék 1.
 sk0081 tartalomjegyzék 2.
 sk0082 tartalomjegyzék 3.
 fe bs

készült az mti külpolitikai szerkesztőségében
 főszerkesztő: köves tiber
 szerkesztették: patak károly
                   németh gyula
                   barabás miklós

- v é g e -

21.54

010981 1356

csé

Faint header text, possibly a title or date.

Main body of faint, illegible text, possibly a letter or report.

Second section of faint, illegible text.

Third section of faint, illegible text.

MUNKASZÁM:

B / 27

FELVÉTEL:

592

Készítette:

BALLAGÓ
GERGELY